

Zbrali in izdali Poljanska in Freisinška četa, Škofja Loka 1, ZSKSS
Februar 2009

SKAVTEK

PRIROČNIK ZA SKAVTSKI IZPIT

SKAVTEK

PRIROČNIK ZA SKAVTSKI IZPIT

Zbrali in izdali
Poljanska in Freisinška četa

Steg grajskih zamorcev
Škofja Loka 1

© Copyright

Pravice pridržane za vse, ki so po kakršnem koli naključju avtorji
česarkoli v tej knjižici. Kopiranje dovoljeno samo z dovoljenjem
avtorjev.

4. ponatis, 2012

SKAVTEK™ je blagovna znamka Stega grajskih zamorcev že od
leta 1994.

KAZALO

1.	KAJ SPLOH JE OBLJUBA?	1
2.	PRIPRAVNIKU NA POT	2
3.	SKAVTSKA MOLITEV IV	4
4.	SKAVTSKA OBLJUBA	4
5.	SKAVTSKI ZAKONI.....	5
6.	SKAVTSKI POZDRAV	7
7.	SKAVTSKO GESLO	8
8.	OBRED OBLJUBE	8
9.	SKAVTSKI ZNAK	9
10.	SKAVTSKI KROJ	10
11.	SKAVTSKA DRŽA.....	11
12.	SKAVTSKE PESMI	11
13.	ROBERT BADEN-POWELL	14
14.	SKAVTSTVO V SLOVENIJI	16
15.	SKAVTSTVO V ŠKOFJI LOKI.....	16
16.	SV. JURIJ	18
17.	STAROSTNE VEJE PRI SKAVTIH	18
18.	VOZLI IN VEZAVE	19
19.	OGNJI.....	22
20.	OGNJIŠČA	24
21.	ORIENTACIJA.....	26
22.	BIVAKI	33
23.	POTNA ZNAMENJA	37
24.	SLEDOVI ŽIVALI	39
25.	PRVA POMOČ	40
26.	SIGNALIZACIJA	44
27.	UŽITNE IN ZDRAVILNE RASTLINE	47
28.	DREVESNE VRSTE	48
29.	VREMENOSLOVJE.....	51
30.	OSEBNA IN VODOVA OPREMA	52
31.	MERJENJE IN CENITVE RAZDALJ	53
32.	OSEBNE MERE	54
33.	NAČELA ČETE.....	55
34.	BI-PI-JEVA OPOROKA	61

Sedaj pa si na vrsti TI !!!

Verjetno te zdaj, ko odpiraš to knjižico prevevajo mešani občutki. Misliš si: »Uf, kok velik se bom mogu/la naučit?!«

To, kar te želi naučiti ta knjižica, je manjši del preizkusa, ki ga boš moral opraviti. Za veliko stvari v njej si že vsaj slišal, če jih že ne obvladaš, nekatere boš morda razumel šele čez nekaj let in ti bodo takrat prišle prav. Veliko pomembnejši in večji del pa se skriva v tvojem srcu. To je odgovor na eno samo vprašanje: Ali je moj skavtski Duh resnično tako močan, da sem pripravljen pred vsemi svojimi brati in sestrami reči da, hočem biti skavt, v vsakem trenutku in povsod? – Pri prvem delu ti bomo voditelji z veseljem pomagali, drugega pa boš moral opraviti sam...

Če se ti vse skupaj zdi strašno težko, kar hitro poglej, kaj pravi 8. skavtski zakon in ti bo takoj lažje ali pa ti bo morda postalo celo všeč. Ne ustavlaj se! In ne pozabi – vsaka stvar, ki se jo boš naučil zdaj, ti bo kasneje v življenju prišla prav. Ne verjameš? Pa vprašaj katerega od starejših voditeljev!

Želimo ti, da bi ob prebiranju te knjižice želja po skavtskih dogodivščinah v tebi še naprej rasla in cvetela kolikor najbolj more. Za popotnico na začetku tvoje nove skavtske poti pa naj ti bo poslovilno pismo B.P.- ja, moža, ki je skavtstvo resnično izživel do konca.

Bodi pripravljen/a!

Četovodje stega Grajskih zamorcev

1. KAJ SPLOH JE OBLJUBA?

Ko je novinec že nekaj mesecev pri skavtih, sme narediti zaobljubo. Pogoj za to je, da se redno udeležuje skavtskih akcij in je uspešno opravil izpit ter pogovor z duhovnikom.

Skavtska obljava je verjetno najbolj svečan dogodek v življenju vsakega skavta ali skavtinje. Vsak skavt se dneva, ko mu je bila dana čast, da opravi obljava, zelo dobro spominja. Na ta slovesni dogodek se spomni tudi v raznih težkih trenutkih in problemih, ki jih srečuje v življenju. Spomni ga, da je skavt in tako laže premaga težavo.

Za obljava se odloči vsak sam, razen če mu je vodstvo čete posebej ne odsvetuje. S tem, ko novinec naredi obljava, se zaveže, da bo dosledno spoštoval in izvrševal to, kar je obljava:

- da bo z vsem srcem služil Bogu in domovini,
- da bo pomagal svojemu bližnjemu,
- da bo izpolnjeval skavtske zakone.

Obljava ni neka stvar, ki je sama po sebi umevna; neka stvar, ki je nujna za to, da postanem pravi skavt. Ne. Vsak, ki obljava, mora imeti pred očmi, da obljava pri svoji časti. Če bo to obljava kdaj prelomil, ga bodo vsi imeli za slabiča in lahko se ga tudi izključi iz skavtske organizacije.

Torej, obljava je ČAST, je pa tudi velika ODGOVORNOST. Kdor je mnenja, da te velike odgovornosti ni sposoben sprejeti, naj raje ne obljava. To je možno, kajti ni vsakdo primeren za skavtsko življenje. To so le nekateri izbranci, in ker jih (nas) je malo, se moramo zato še toliko bolj potruditi, da bodo vsi ljudje ob vsakem času v nas res prepoznali prave skavte: da bomo svet za sabo puščali malo boljšega, kot je bil ob našem rojstvu.

S tem, ko novinec napravi obljava, postane član skavtske organizacije, pa tudi svetovne skavtske bratovščine. Le-ta šteje na svetu čez 38 milijonov skavtinj in skavtov, ki živijo pravi duh skavtizma, kot ga je začrtal naš ustanovitelj, Robert Stephenson Smyth Baden – Powell lord of Gilwell.

V ta namen vam, dragi bodoči skavti in skavtinje, B.P. vsem polaga na srce: »Zavedajte se, kaj ste obljava, in to tudi izvršujte, kolikor natančno morete«. Naš ustanovitelj ve, da lahko ti, ki imaš namen letos obljava, izoblikuješ svojo osebnost in svoje telo v taki meri, da postaneš res pravi skavt. Tako koristiš sebi in drugim in si vreden življenja, ki ti ga je dal Bog ob rojstvu. Tvoja naloga pa je, da iz njega nekaj narediš; pravi način za to je prav pot skavtizma, na katero se boš podal s to obljava. Pri tem naj ti pomaga Bog in velika skavtska bratovščina!

2. PRIPRAVNIKU NA POT

Preden začneš s pripravo na obljubo in branjem te knjižice, si vzemi nekaj minut in si sam pri sebi odgovori na spodnja vprašanja. Kajti biti skavt je odgovorna naloga, ki je vsi ne zmorejo. Zato pomisli, ali si resnično pripravljen sprejeti nase nekaj tako velikega, kot je obljuba k večnemu služenju vsem ljudem, nesebičnem razdajanju vsega kar premoreš in ob tem biti hvaležen Bogu za vsako novo izkušnjo, ki si jo doživel. Nenazadnje – to je ljubezen, o kateri govori Jezus s križa. Pa srečno!

- Sem dovolj dobro seznanjen s tem, kaj pomeni BITI SKAVT?
- Sem pripravljen izpolnjevati skavtske zakone?
- Sem pripravljen opraviti vsak dan vsaj eno dobro delo?
- Sem pripravljen žrtvovati del sebe za bližnjega in za svoj vod (krdelo, klan, itd.), biti z njim v sreči in nesreči in tako napravljati svet srečnejši (vem, da mi bodo ljudje za to hvaležni in si bom tako pridobival vedno več prijateljev, ki bodo pomagali meni in me osrečevali)?
- Ali se zavedam, da pomagati bližnjemu ne pomeni biti mu suženj (suženj sem, kadar sem sebičen in pohlepen, takrat sem suženj svoje sebičnosti, napuha, itd.)?
- Sem pripravljen stopiti na pot skavtizma in se truditi za osebno rast - postajati vedno bolj podoben 'pravemu skavtu', ki izpolnjuje skavtske zakone?
- Ali vem, kaj je to ČAST, pri kateri obljubljam; sem se pripravljen zanjo tudi truditi?
- Ali poznam častne zakone plemenitih srednjeveških vitezov, ki so pred vse postavljali svojo dolžnost in blaginjo bližnjega, šele nato so poskrbeli zase?
- Sem pripravljen premagovati težave s pesmijo na ustih?
- Sem se pripravljen odreči udobju na račun skavtizma (v trdnem prepričanju, da se mi nekega dne povrne oboje - dobro pa tudi zlo)?
- Ali se zavedam, da premagati težavo ni isto kot izogniti se ji (če jo premagam, sem izpolnil svojo dolžnost in sem lahko ponosen nase; če pa se ji izognem, sem slabič)?

- Sem pripravljen spoznavati ter ohranjati vrednote in običaje slovenskega naroda?
- Sem se pripravljen vztrajno boriti proti skušnjavam in zablodam 'sodobne' družbe (alkohol, mamila, cigarete, spolno uživaštvo)?
- Sem res vedno pripravljen, tako v duhu kot tudi telesno (da izvršim to, kar moram)?
- Sem dovolj dobro podkovan v orientaciji, signalizaciji, pioniristiki, prvi pomoči, itd. in sem pripravljen še nenehno izpopolnjevati svoje znanje?
- Sem pripravljen v svoje vsakdanje življenje, v radosti in težave sprejeti Boga in mu dovoliti, da mi pomaga?
- Ali verjamem, da me bo življenje skavtizma napravilo resnično srečnega in zadovoljnega?

Edini pravi uspehi je sreča!

Baden – Powell

3. SKAVTSKA MOLITEV IV

Gospod Jezus, daj,
da bo moja vest prema kot visoka smreka,
ki se dviga proti nebu;

da bo moja velikodušnost kot studenec,
ki vedno daje in se nikdar ne izčrpa;

da bo moja duša kristalno čista kot potoki,
ki jih rode brezmadežni snegovi;

da bo moja volja kot granit,
ki se ne okruši;

da bo imela moja mladost
po vseh gorskih stezah
Tebe za sopotnika svoje neprestane poti navzgor;
in da bo križ ob poti kakor srečanje s prijateljem.
In tako bodi vedno!
AMEN.

4. SKAVTSKA OBLJUBA

Pri svoji časti obljubljam,
da si bom z božjo pomočjo prizadeval/a
služiti Bogu in domovini,
pomagati svojemu bližnjemu in
izpolnjevati skavtske zakone.

Sreča je rezultat aktivnega dela!

Baden – Powell

5. SKAVTSKI ZAKONI

1. Skavt(inja) si šteje v čast, da si pridobi zaupanje.
2. Skavt(inja) je zvest(a) Bogu in domovini.
3. Skavt(inja) pomaga bližnjemu in naredi vsak dan vsaj eno dobro delo.
4. Skavt(inja) je prijatelj(ica) vsakomur in vsem skavtinjam in skavtom brat/sestra.
5. Skavt(inja) je plemenit(a).
6. Skavt(inja) spoštuje naravo in vidi v njej božje delo.
7. Skavt(inja) uboga svoje starše in predstojnike ter vestno opravlja svoje dolžnosti.
8. Skavt(inja) si v težavah žvižga in poje.
9. Skavt(inja) je delaven(a) in varčen(a).
10. Skavt(inja) je čist(a) v mislih, besedah in dejanjih.

Kratka obrazložitev zakonov:

1. Čast

Prvi zakon je zakon časti. To pomeni, da moramo svojo čast varovati. Je zelo preprosto: ljubiti moramo resnico in izpolnjevati vse, kar obljubimo ter skrbno ohranjati skrivnosti, če so nam zaupane. Biti moramo človek, ki mu lahko ljudje vedno, povsod in v vsakem položaju zaupajo, vedoč, da ne bodo razočarani.

2. Zvestoba

Drugi zakon je zakon zvestobe. Pri tem je mišljena zvestoba svojim idealom, v prvi vrsti Bogu, skavtstvu in načelom itd. Pomembna pa je tudi zvestoba do domovine – spoštovati moramo njene stare običaje, jo spoštovati in ceniti njene lepote. Moramo pa jo tudi braniti, če je potrebno.

3. Pomoč

Tretji zakon je zakon pomoči bližnjemu. Skavt namreč vedno pomaga, kolikor more, svojemu bližnjemu. Pa ne samo zato, ker bo potem tudi oni pomagal njemu, temveč tudi zato, da si pridobi prijatelje in ker mu je to v resnično zadovoljstvo. Rad osrečuje ljudi. Vsak dan izvrši vsaj eno dobro delo.

4. Prijateljstvo

Četrti zakon je zakon prijateljstva in ljubezni do bližnjega. Prijateljstvo, ljubezen, mir – to je najosnovnejše, kar potrebujemo v življenju in kar nas resnično osrečuje. Skavti smo si med seboj celo bratje, prijatelji pa moramo biti z vsemi ljudmi na svetu.

5. Plemenitost

Peti zakon je zakon plemenitosti. Spomnimo se na viteze, ki so skavtu za zgled plemenitosti. Za ceno svojega življenja so se bojevali za Boga in svojo domovino ter stalno pomagali ljudem okrog sebe. Dobro so vedeli, kaj je to čast, zato si nikdar niso dovolili kraje, izdajstva, hinavstva ali česa podobnega, saj bi jih sicer izločili iz reda vitezov, kateremu so pripadali.

6. Spoštovanje narave

Šesti zakon je zakon spoštovanja in ljubezni do narave. Skavt ve, da je narava božje stvarstvo in da je v njej na poseben način prisoten Bog. V naravi se skavt lažje pogovarja z Bogom, saj so mu njegova dela vedno pred očmi. Iz tega sledi, da skavt za nobeno ceno ne dovoli mučenja živali, trganja rastlin brez pravega razloga (tudi če niso zaščitene) ali onesnaženja okolja. Onesnažiti naravo je kakor ponečediti si lastno posteljo.

7. Ubogljivost

Sedmi skavtski zakon je zakon discipline. Brez discipline ne gre nikjer. Nekdo pač mora ukazovati, to je tisti, ki ima največ izkušenj. Skavt mora svoje nadrejene vedno ubogati, čeprav še ne razume, zakaj mora početi nekatere stvari, ki jih sicer ne mara. Voditelji ali starši nam ne ukazujejo zato, ker bi jim bilo to v užitek, pač pa zato, ker so odgovorni za nas in naš razvoj. Marsikaj je lažje ubogati kot voditi.

8. Vztrajnost

Osmi zakon je zakon vztrajnosti in poguma. Skavt se vda šele takrat, ko je mrtev. Zelo važno je kakšne misli goji. Če je zamorjen in goji misli o neuspehu, o nesreči, ga bo to tudi to doletelo. Pogumno se podaj v težavo, ko boš v njej, sploh ne bo tako hudo, kot je izgledalo; vztrajno se bori do konca in izšel boš kot zmagovalec. Uspeh marsikatere bitke je bil v zgodovini odvisen od poguma in srčnosti vojakov, ki so se bojevali za svojo domovino. Pogum podeseteri naše moči! Važen je tudi cilj, za katerega delaš. Vedno ga imej pred očmi in ti bo lažje, boš videl.

9. Delavnost

Deveti skavtski zakon je zakon delavnosti. Tudi če te delo ne veseli, ga opravi – ker tako moraš storiti. Potem, ko ga boš opravil, boš srečen in zadovoljen sam s sabo, ko se boš ozrl nazaj in videl sadove svojega dela. Ta zakon zapoveduje tudi varčnost. Tisti, ki se ne more upreti skušnjavi in razsipnosti je slabič - stalno si kupuje sladkarije ali drugo kramo, misleč, da si je s tem kupil srečo. Pa si je ne more kupiti. Srečen je tisti, ki si s pesmijo na ustih pridno varčuje in si kupi kakšno stvar, ki jo zares potrebuje.

10. Čistost

Deseti skavtski zakon je zakon o čistosti. Skavtu in njegovemu kroju ni tuje milo in krtača, saj jo kar pridno uporablja. Poleg tega mora imeti skavt v oblasti spolni nagon, živeti mora čisto. Pri tem je važno, da se ne izpostavlja mnogim pokvarjenostim, ki so prisotne v sodobni družbi. Lilija v skavtskem znaku je simbol čistosti. Potrebna je tudi zmernost pri hrani in pijači.

6. SKAVTSKI POZDRAV

Skavte po celem svetu med drugim združuje tudi poseben pozdrav. Pa ga sploh razumemo, vemo kaj pomeni in kaj z njim izražamo?

Pozdrav izvidnikov in vodnic je sledeč, desno roko dvignejo v višino oči in iztegnemo tri prste – kazalec, sredinec in prstanec, ki pomenijo tri skavtske vrline: **čistost, odkritosrčnost in požrtvovalnost** (kratica **ČOP**). Obenem s palcem pokrijemo mezinec, kar pomeni, da vedno **močnejši krije šibkejšega** od sebe. Enako načelo so poznali vitezi – vedno so branili uboge in slabotne ljudi. Ko roko dvignemo, izrečemo tudi skavtsko geslo: Bodi pripravljen oz. vedno pripravljen (odvisno od tega s kom se pozdravljamo), lahko pa rečemo tudi kratko Bi-Pi! Leva roka medtem iztegnjena visi ob telesu.

Če se pri pozdravu še rokujemo, to opravimo z levo roko. Tudi to je simbolično – to pomeni, da gredo čustva do skavta, s katerim se rokujemo, od srca do srca. Medtem z desno roko pozdravimo na že opisan način. Pa še ena posebnost je pri rokovanju in sicer je ta posebnost preplet prstov, ki ti ga je pokazal vodnik.

Opisan način uporabljamo vedno, kadar koli se srečamo s kakšnim skavtom ali skavtinjo. Tudi, če smo v tujini, tako pozdravljamo – to bo znak za tamkajšnje skavte, po katerem nas bodo spoznali.

7. SKAVTSKO GESLO

Skavtsko geslo se glasi: Bodi pripravljen – vedno pripravljen!

Kar pomeni, da moramo biti kot skavti vedno in povsod pripravljeni tako rekoč na vse. Nič nas ne sme presenetiti, vedno moramo biti pripravljeni pomagati, izvršiti kakšno dobro delo, itd.

Kaj pa sploh pomeni Biti vedno pripravljen? To pomeni biti pripravljen duševno in telesno. Kakor pravi Baden Powell sam:

»V duhu ste pripravljeni, če ste se vzgojili k temu, da poslušate vsako povelje in da vnaprej premislite vsako nezgodo in vsak slučaj, ki bi se lahko pripetil, tako da lahko ob pravem času potrebno ukrenete in ste voljni, da posežete vmes.

S telesom ste pripravljeni, če ste skrbeli, da je postalo močno, spretno in sposobno, da lahko stori ob pravem času, kar je potrebno, in da to resnično stori.« (Baden-Powell)

8. OBRED OBLJUBE

Obred obljuje poteka navadno med mašo. Novinec mora svoje besedilo obvladati na pamet. Duhovni asistent blagoslovi rutke in simbole, ki so na oltarju ob zastavi. Začne se obred. Med obredom četa stoji v kvadratu, vsak novinec pa je med člani svojega voda.

(ČV- četovodja, N- novinec)

ČV: Kdor želi obljubiti, naj stopi naprej!

N (vsi): (stopijo korak naprej)

ČV: Česa prosite?

N (vsi): Postati skavt.

ČV: Za koliko časa?

N (vsi): Če je Bog da, za vedno.

ČV: Poznate skavtske vrline?

N (vsi): Poznam!

ČV: Naštejte jih.

N (vsi): Čistost, odkritosrčnost, požrtvovalnost.

ČV: Poznate skavtske zakone?

N (vsi): Poznam!

ČV: Naštejte jih.

N (vsi): Skavt(inja) si šteje v čast, ...

ČV: Se lahko zanesem na vašo čast, da boste kar najbolje izpolnjevali vse, kar boste obljubili?

N (vsi): Da!

ČV: Potem pa naj pristopijo posamezniki!

N (Pristopi k zastavi, ki je v vodoravni legi pred voditeljem. Obe roki da v skavtski pozdrav, levo na zastavo, desno pa v višino oči): Pri svoji časti obljubljam, da

...

ČV: (obesi rutko): Sprejmi to rutko v znamenje pripadnosti našemu stegu! S tem si postal/a brat/sestra vsem skavtom sveta in član/ica velike skavtske družine!

ČV: Bodi pripravljen/a!

IV: Vedno pripravljen/a!

IV (se obrne k izvidnikom): Bodite pripravljeni!

VSI: Vedno pripravljen! (Novi IV se vrne na svoje mesto.)

Po končani ceremoniji se vsi vrnejo v kvadrat in zapojemo PESEM OBLJUBE.

Nato vsi skupaj obnovimo skavtsko obljubo in maša se lahko nadaljuje.

9. SKAVTSKI ZNAK

Modra podlaga: modra poudarja predvsem svobodo - svobodo božjih otrok in svobodo, ki jo le ti ohranjajo z modrostjo, s sproščenostjo in predanostjo Gospodu - zaupanjem in vero. Za obe obliki svobode imamo simbola - globino morja, mir in notranjo uravnoteženost ter sinje prostrano nebo - kot ptice pod nebom. Svoboda za in ne od nečesa! Na to podlago sta vtisnjena skavtska simbola za skavtinje in skavte, združene v eni organizaciji, na skupnih temeljih in vendar po naravi tako različni. Polnost in

jasnost medsebojnega dopolnjevanja se pokaže šele v skupnem sobivanju in dopolnjevanju obeh spolov.

Bela deteljica: izraža čistost, iskrenost in preprostost. Predstavlja ženske lastnosti in dekliški pol združenja. Je tudi osnova svetovne skavtske organizacije WAGGS-a, katere član je tudi naše združenje.

Oranžna kranjska lilija: izrisana je trdo - klasično, predstavlja tradicijo, točnost, natančnost, pravila - predstavlja moške lastnosti in je simbol svetovne organizacije WOSM.

Magnetna igla: kaže navzgor, k našemu Stvarniku in Očetu.

Dve zvezdici: označujeta deset skavtskih zakonov, spominjata na svetovno gibanje in njegove korenine ter na vesoljnost človeka in njegovih vrednot, ki izhajajo iz božje volje in njegove ljubezni do nas.

ZSKSS: pomeni Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov.

10. SKAVTSKI KROJ

Skavtski kroj sestavljajo: rutka, srajca, dolge ali kratke hlače, našitki, klobuk.

SRAJCA je opečnato oranžne barve in skupaj s HLAČAMI TEMNO MODRE BARVE sestavlja zimski kroj. Letni kroj sestavlja srajca opečnato oranžne barve s kratkimi rokavi ter temno modre hlače.

SKAVTSKI KLOBUK je edino pokrivalo, ki je dovoljeno tudi v zboru, če takrat pozdravljamo, izvajamo pozdrav tako, da desno roko prislonimo ob krajec klobuka.

RUTKA je znamenje opravljene obljube in simbol pripadnosti stegu. Nosi se zvita okoli diagonale nad ovratnikom. Oba krajca združimo s rožnim vencem. Rožni venec pomeni, da nas vera zavezuje pri obljubi, da nismo nikoli sami, saj nam Bog vedno stoji ob strani. Rutka je skavtu, kar je vitezu meč, zato z njo spoštljivo ravna. Odloži jo tik pred spanjem, ko se zbudi je prva stvar to, da si natakne rutko. Dimenzije rutke so 70×70×100cm, barve pa so značilne za steg. Rutka se ne

nosi brez srajce, razen, ko to določijo voditelji. Ostala pravila glede nošenja kroja so v pravilniku čete.

NAŠITKI: Našitek z imenom stega je prišit 1cm pod našitkom SLOVENIJA. Našitek tečaja za vodnike je prišit tik nad levim robom levega žepa. Našitki veščin in ostali našitki, npr. iz Jamboreeja, Jakca... so prišiti na levem rokavu 1cm od zgornjega roba ali 1cm pod zgornjim našitkom.

11. SKAVTSKA DRŽA

Pri skavtski drži so roke vedno prekrižane na prsih (objameš Kristusa), razen med mašo pri evangeliju in pri povzdigovanju, ko imamo roke spuščene ob telesu, kar predstavlja našo odprtost in ponižnost čakajoč, da se božja milost zlije na nas.

12. SKAVTSKE PESMI

Skavtska pesem

Skavtska pesem, zdaj zadoni,
preko zemlje do neba,
in razvnemi v nas ljubezen do prirode in Boga.

Ref.

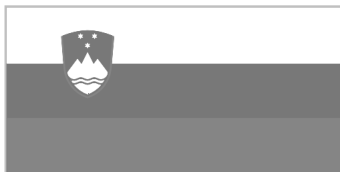
*V eno združi naša srca in razsonči nam mladost,
da ljubeče bomo znali vsem razglašati radost!*

Skavtska pesem, ti nas spremljaj,
skozi boje noč in dan,
čez valove nas privedi družno zmago v zmagovit pristan!

Ref.

Slovenska himna

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak,
prost bo vsak,
ne vrag,
le sosed bo mejak.

Pesem obljube

Slovesno obljubili smo,
Jezus naš gospod,
da bomo te priznali,
Ti nas vodi povsod.

Ref.

*Daj da ljubili bomo Te,
Jezus, bolj in bolj,
pomagaj nam spolniti vse,
kar obljubili smo.*

Prisegli smo, da vedno boš,
Ti naš pravi vodnik,
po poti z nami vedno greš,
skavtom vodi korak.

Ref.

Želimo Ti slediti,
kot nas poklical si,
zvestobo ohraniti,
vse do konca dni.

Ref.

Naj skavtski duh kraljuje

Naj skavtski duh kraljuje sredi srca,
moj'ga srca, tvoj'ga srca.
Naj skavtski duh kraljuje sredi srca, našega srca.

Naj druží srca skavtov vsega sveta,
vsega sveta, vsega sveta.
Naj druží srca skavtov vsega sveta, vsega sveta.

Naj vodi nam dejanja v luči Boga,
v luči Boga, v luči Boga.
Naj vodi nam dejanja v luči Boga, v luči Boga.

Ah, spet želim si iti

Ah, spet želim si iti, pa četudi za en dan,
tja gori v dolino pod gore;
tam gori med visoke smreke, rododendrone
se zlekнем in sanjal bom.

Ref.

*Pelji me Ti, tja gor, Gospod,
kjer sem bliže Tebi!*

*Ah, pelji me tja gor v zelenje Tvojih pašnikov
in naj se ne vrnem več domov.*

Tam gori pod drevesom starim mi pustili smo
križ z našega oltarja,
tam gori pod drevesom starim s križem je ostal
še delček našega srca.

Ref.

In kadar pozimi tukaj sneg zapadel bo
in bela bo vsa dolina,
bo tam pod našim križem zacvetela lilija,
cvetela bo skavtska lilija.

Ref.

Večerna molitev

Gospod, med šotori smo zbrani,
pozdravljajoč, ko umira dan,
in spevi srčni, otožni, se k Tebi dvigajo čez plan!
Molitvi naši Ti prisluhni, ki dviga se iz naših src
do Tebe, ki ob uri večerni pod streho nisi mogel spat.
Srca naša Tebe zdaj prosijo, da Tebi služijo,
tukaj zdaj pokleknejo vsi Tvoji zvesti skavti,
Ti z nebes blagoslovljaj jih, Gospod!

13. ROBERT BADEN-POWELL

Baden Powell & Gilwell

Kdor hoče razumeti, kaj je skavtstvo, mora nekaj vedeti o življenju moža, ki ga je ustanovil. To je bil Anglež Robert Stephenson Smyth Baden-Powell, lord of Gilwell, ki je med skavti znan kot »Bi-Pi«. Rodil se je 22. 2. 1857 v Londonu. Oče mu je umrl, ko je imel tri leta in mati je morala tako vzdrževati sedem otrok. To so bili težki časi za družino, pa vendar je Robert preživel s svojimi štirimi brati lepa mladostna leta.

Po končani srednji šoli je stopil v vojsko in kot konjeniški častnik odšel v Indijo. Tam je tudi dobil nalogo - usposabljanje oglednikov. Bi-Pi kot učitelj ni z dolgimi pridigami usposabljal samega sebe, temveč je svoje varovance navajal na to, da pri učenju dajejo prednost lastnim izkušnjam. Opisani sistem je kasneje, ko je koval metodologijo skavtstva, označil za *learning by doing*, kar po slovensko pomeni učenje z delom. Vojake pa ni samo izuril za ogledniško službo, temveč jih je naučil tudi raznih iger, uvedel med njimi tekmovanje in prirejal z njimi gledališke predstave.

Komaj 26 let star je postal konjeniški stotnik in dobil visoko indijsko odlikovanje – Kadir pokal – za lov na divje svinje na konju. Zatem je Bi-Pi služboval še v Afganistanu, Dalmaciji in na Malti.

Leta 1887 se je v Afriki udeležil bojov proti raznim afriškim plemenom. Domačini so se ga bali zaradi njegovega poguma, spretnosti v ogledništvu in branju sledov. Imenovali so ga »Impeesa«, kar pomeni »Volk, ki nikoli ne spi«.

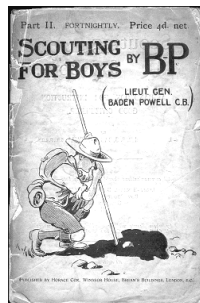
Leta 1899 se je v južni Afriki začela vojna z Buri. Baden-Powell je imel samo dva bataljona (700) vojakov, pa je z njimi 217 dni držal mesto Mafeking pred 9000 napadalci. Povzdignili so ga v general-majorja.

Leta 1901 se je vrnil v Anglijo. Zelo se je začudil, ko je izvedel, da njegovo knjigo »Aids to scouting« (Napotki za ogledništvo) množično kupujejo mladi, čeprav je bila namenjena vojakom.

To ga je nagnilo, da je napisal posebno knjigo za dečke. V prvi polovici leta 1908 je izšla njegova knjiga: »Scouting for boys« (Skavt), ki je prevedena v mnogo

jezikov. Svojo zamisel skavtstva je sam pred tem seveda preizkusil, in sicer je v poletju 1907 zbral 22 fantov iz različnih družbenih slojev in jih peljal na poskusno taborjenje na otok Brownsea v Kanalskem prelivu. Ta uspešen tabor štejeemo za začetek skavtskega gibanja.

Tedaj se Bi-Pi-ju še niti sanjati ni moglo o tem, da bo na podlagi njegove nove knjige nastalo svetovno gibanje, ki bo navdušilo vso mladino po svetu. Takoj po izidu knjige so poganjale skavtske skupine kakor gobe po dežju. Leta 1910 je gibanje dobilo že tak obseg, da je Bi-Pi, ki je medtem postal nadzornik britanskega konjeništv, moral pustiti službo v vojski in prevzeti vodstvo skavtov.

Jeseni 1912 se je Bi-Pi poročil z 32 let mlajšo Olave. Spoznala sta se na ladji, ki je potovala proti Zahodni Indiji.

Bi-Pi je nato leto za letom potoval po svetu, pregledoval razvoj skavtstva, pisal nove knjige in jih ilustriral. Leta 1916 je ustanovil volčiče in volkuljice, tri leta kasneje (1919) pa še popotnike in popotnice. Istega leta je škotski kralj Jurij V. Bi-Pi-ju podelil naslov lord in mu podaril park Gillwell, kjer od takrat naprej potekajo izobraževanja skavtskih voditeljev.

Že leta 1909 so se skavtom pridružile tudi skavtinje, ki jih je ustanovila in vodila Bi-Pi-jeva sestra Agnes. Leta 1916 je angleške skavtinje v roke prevzela Olave in nazadnje postala tudi vrhovna načelnica skavtinj.

Po končani prvi svetovni vojni leta 1920 so v Londonu pripravili prvo svetovno srečanje skavtov, ki ga je Bi-Pi imenoval »Jamboree«. Udeležilo se ga je 8.000 skavtov iz 27. držav z vseh celin. Ob tej priliki so ga z velikim navdušenjem izbrali za svetovnega voditelja skavtov. Od takrat naprej se je zvrstilo že veliko Jamboree-jev in sicer na vsake 4 leta.

Bi-Pi je v javnosti zadnjič nastopil na petem svetovnem Jamboree-ju leta 1937 na Nizozemskem pred 30.000 skavti. Nato se je z ženo Olave vrnil pod svojo najljubšo goro Kilimandžaro v vzhodni Afriki, kjer je 8. 1. 1941 tudi umrl.

Na njegovem grobu sta zgoraj simbola skavtinj in skavtov (deteljica in lilija), spodaj pa je krog s piko v sredini – potno znamenje za »Odšel sem domov«.

14. SKAVTSTVO V SLOVENIJI

V Sloveniji se je skavtstvo začelo leta 1922, pod okriljem Jugoslovanskega saveza, ki je bil ustanovljen že leta 1911. Hotelo je povabiti dečke iz zadušljivih mest, ki so se potila v težkih oblakih smoga iz velikih tovarn, na nedeljske izlete v naravo. Skavtska organizacija je prenehala delovati po koncu druge svetovne vojne, skavtsko gibanje pa je delovalo tudi v begunskih taboriščih. Po vojni (1951) je nastala taborniška organizacija.

Skavtstvo se je v Sloveniji s pomočjo goriških skavtov začelo prebujati v letih 1984 – 1988, ko je nastal vod Divjega goloba, katerega je ustanovil Peter Lovšin. Peter je leta 1986 na taboru goriških zamejskih skavtov naredil tudi skavtske obljube. Kasneje je postal prvi načelnik našega združenja, prva načelnica pa je bila Marija Marinko. 31. 3. 1990 je bilo ustanovljeno Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov, istega leta pa je potekal tudi prvi tabor v Žirovnici. Že pred tem so bili s pomočjo SZSO (Slovenska zamejska skavtska organizacija) navezani stiki z AGESCI (Združenje italijanskih katoliških skavtinj in skavtov). Preko njih smo spoznali WAGGS in WOSM (Svetovni organizaciji skavtskega gibanja). AGESCI je veliko sodeloval pri razvoju ZSKSS, pri usposabljanju voditeljev, izmenjavi med mladimi in pri mednarodnih odnosih.

Danes ima ZSKSS (leto 2009) več kot 4500 članov v 66 stegih in skavtskih skupinah in je od julija 1999 polnopravni član WAGGS-a. Srečujemo se na raznih srečanjih; regijskih (npr. Ujemi me za našo, Ljubljansko regijo) in državnih. Svoja srečanja pa imamo tudi voditelji – četovodje, stegovodje, klanovodje... Tudi ta srečanja so regijska ali državna. Dvakrat letno se na Svetu Združenja srečajo tudi predstavniki skavtskih skupin in stegov. Povsod pa ne manjka smeha, pesmi, dobre volje in skavtskega duha! Mimogrede, skavtske regije so tri: Primorska, Ljubljanska in Mariborska.

Poleg ZSKSS v Sloveniji deluje tudi Zveza tabornikov Slovenije ali na kratko ZTS. Njihovi člani se združujejo v rodove.

15. SKAVTSTVO V ŠKOFJI LOKI

Najdaljšo tradicijo delovanja v Škofji Loki ima taborniški Rod svobodnega Kamnitnika. Sledita steg Škofja Loka 1 in steg Škofja Loka 2, ki pa sta se leta 2009 ponovno združila v en steg – Škofja Loka 1. Najkasneje so se skavtskemu gibanju pridružili odrasli skavti s svojo Bratovščino odraslih katoliških skavtinj in skavtov Škofja Loka.

V jeseni leta 1990 (torej samo pol leta po ustanovitvi ZSKSS – 31.3.1990!) so se v Škofji Loki po zgledu zamejskih skavtov postavili temelji stega Škofja Loka 1, Grajskih zamorcev. Skavtski način življenja se je po prenehanju delovanja med prvo in drugo svetovno vojno ponovno prebujal sočasno z novo državo, tokrat v štirih mladih škofjeloških fantih, ko je po članku o skavtih v reviji Ognjišče takrat štirinajstletni Ambrož Demšar dobil idejo o ustanovitvi skavtov v Škofji Loki. Zbral je nekaj prijateljev, ki so se združili v vod Krokarev. Literature je bilo takrat zelo malo. Obstajal je le Skavtski priročnik, ki je bil preveden in prevzet od italijanskih in zamejskih skavtov, ki so v prvih letih pomagali Združenju pri osamosvajanju. Vod je deloval kakor je pač vedel in znal, saj še ni bilo ne tabornih šol, ne voditeljev in je tudi samo Združenje praktično začinjalo iz nič. Ambrož Demšar se prvega tabora spominja takole:

"Če veste, kaj je to 'raufkamra', potem si lahko predstavljate, kakšen je bil naš prvi tabor aprila 1991. Šotore smo postavili v temni dolini v Bideržni nekje nasproti Sorice, tri dni in noči smo več ali manj sedeli okoli ognja, razpravljali o tem, kaj je boljše: ali baretke ali klobuki, vsem so se svetili noži, pekli smo klobase, nosili smo vojaške srajce, obraze smo imeli črne od dima in smrdeli smo kot klošarji."

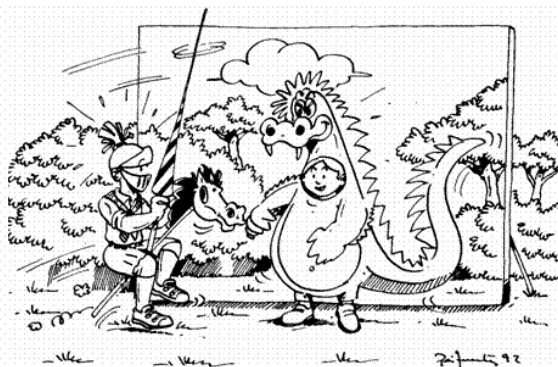
V jeseni leta 1991 pridejo še prva dekleta, prej so bili v vodu le fantje, začne se tudi bolj (za tisti čas) profesionalno vodenje in voditelj skupine (stegovodja) postane Boštjan Marinšek, ki se mu malo kasneje pridruži še Irena Pustišek. Na srečanju voditeljev vseh slovenskih skavtov februarja 1992 kot prva škofjeloška skavta izrečeta obljubo. Drugi škofjeloški skavti so dali obljubo v Škofji Loki 28.3.1992, kar velja tudi za uraden začetek skavtstva v Škofji Loki. Jeseni je bila ustanovljena še četa s prvima vodoma: fantovskim – Ovni in dekliskim – Pume, ki sta jo vodila Metod Prevodnik in Nataša Homan. Natanko eno leto kasneje (jeseni 1993) so se klanu in četi pridružili še volčiči pod vodstvom Ambroža Demšarja in Polone Maček in tako je skavtska družina postala popolna.

Skavtska ideja je hitro rasla in se iz Škofje Loke naselila tudi v Poljanski dolini. Na pobudo Marka Ušeničnika ter Polonce Andreuzzi pride leta 2002 Andraž Nastran iz Škofje Loke v Gorenjo vas in ustanovi noviciat Marjascev. Prva srečanja se začnejo proti koncu avgusta, marca 2003 pa na vikendu stega v Srednji vasi pri Bohinju poljanski skavti prvič obljubijo. V poletju 2005 pripravijo več kot uspešni uvodni tabor za bodočo četo, tako da postane steg Grajskih zamorcev od takrat naprej večji še za eno četo, leta 2009 pa na podlagi velikega zanimanja staršev in odločitve SKVO-ja še za eno krdelo. Tako ima steg vse tri veje podvojene.

V skavtskem letu 2011/2012 je iz Škofje Loke in Poljanske doline v stegu Grajskih zamorcev 151 skavtov, ki jih vodjo voditelji loškega in poljanskega SKVO-ja, vsi člani skupnega SKVO-ja stega Grajskih zamorcev.

16. SV. JURIJ

Sveti Jurij, zavetnik skavtinj in skavtov, goduje 24. aprila. O njegovem življenju sicer ne vemo veliko, toda okoli njega so se spletle mnoge legende, kot na primer jurjevanje, boj z zmajem, itd.

Sveti Jurij je bil edini svetnik in hkrati tudi VITEZ. Služil je pod cesarjem Dioklecijanom v Rimu in je hitro napredoval v poveljnika. Cesar ga je zelo cenil, zato ga je vzel na dvor. Kasneje so cesarja nahujskali proti kristjanom, sv. Jurija pa so prijeli in mučili, ker je bil še vedno za kristjane. Na začetku četrtega stoletja so ga usmrtili z mečem (l. 313).

Sveti Jurij je za nas zgled moči in stanovitosti v veri. Skavtom in skavtinjam je za zgled tudi v tem, da se je zavzemal za nemočne, o čemer pripovedujejo številne legende.

17. STAROSTNE VEJE PRI SKAVTIH

Kdo so?	Veja	Kratica veje	Starost	Geslo	Pozdrav	Zavetnik veje
Volčiči in volkuljice	Krdelo	VV	8-10 let	Kar najbolje!	Dober lov!	Sv. Frančišek
Izvidniki in vodnice	Četa	IV	11-15 let	Bodi pripravljen/a!	Bodi pripravljen/a!	Sv. Jurij
Popotniki in popotnice	Noviciat	NOPP	16 let	Služiti!	Srečno pot!	Sv. Pavel
	Klan	PP	17-21 let			
Voditelji	Skupnost voditeljev	SKVO	22...	Kar najbolje bodi pripravljen služiti!		

18. VOZLI IN VEZAVE

Lastnosti vrvi: Vrvi so izdelane iz naravnih in umetnih vlaken. Med rastlinskimi vlakni najpogosteje uporabljajo konopljo, bombaž, lan.

Zelo pomembna lastnost vrvi je raztegljivost. Če bi bil alpinist navezan na jekleno žico, pri hujšem padcu ne bi preživel. Vrv pa se raztegne in s tem prevzame del energije, ter tako ublaži sunek. Za navpičen padec na togem oporišču je dovolj le najlonska vrv, ki se lahko raztegne za skoraj 50% prvotne dolžine, preden se pretrga. Take vrvi imajo ponavadi jedro in pleteno srajčico in so debele od 8 do 12 mm. V ostalih primerih (reševanje z vrvjo, navezovanje v strmem snežišču...) bo zadostovala dobro vita vrv. Konopljina plezalna vrv je debela 10-14 mm in se pri pretrganju raztegne za 10 - 15 %, mora pa biti vita, ker se pletena vrv iz naravnih vlaken raztegne le enkrat, potem pa počí, medtem, ko se vita vrv zopet skrčí. Nasprotno pa so na taboru bolj primerne pletene vrvi, ker se na vlagi manj krčijo, so pa tudi bolj gladke in voljne od vitih.

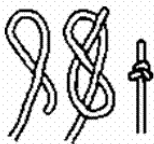
Vozli se delijo v tri osnovne skupine:

- 1.) vozli v sredini vrvi
- 2.) vozli za zvezovanje
- 3.) vozli za pritrjevanje

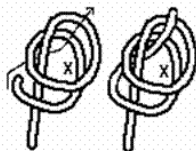
Potem pa so tu še:

- 4.) pentlje
- 5.) vezave
- 6.) razne spretnosti z vrvjo

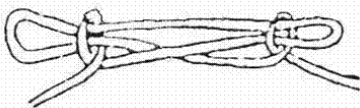
Vozli v sredini vrvi:

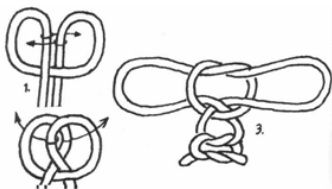
OSMICA: je eden najbolj enostavnih, vsestranskih vozlov. Je zanesljiv, se hitro naredi in tudi hitro razvozla. Uporabljamo jo lahko na koncu vrvi, da se ta ne razpleta, z njo lahko odebelimo vrv, da ne zdrsne skozi obroč ali klin ali da lažje plezamo po njej. Z njo lahko zvežemo dve vrvi (osmica z dvojno vrvjo), ali pa vrv privežemo na vejo, palico, obroč... uporablja se celo za pritrjevanje trnka na laks, čeprav za to obstajajo bolj primerni vozli.

FRANČIŠKANSKI VOZEL: Namenjen je za odebelitev vrvi, npr. da vrv ne zdrkne skozi zanko, vponko ali kaj drugega. Z njim lahko naredimo odebelitve na vrvi, da lažje plezaš po njej. Primeren je tudi kot okrasni vozle, frančiškani pa jih imajo narejene na koncu vrvi, s katero so opasani, kot znamenje zaobljube.

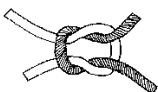
SKRAJŠEVALNI VOZEL: Ta vozel se uporablja, če je vrh predolga in se zato ne da dobro napeti, kot tudi kadar je treba zaradi terena postaviti klin bliže šotora.

POLICIJSKI VOZEL: Uporablja se v glavnem za to, da se nekomu zveže roke ali noge. Položimo vrh na dlani, ki so obrnjene navzgor, desno bliže telesu. Potem levo približamo desno pa oddaljimo, vendar oboje nad vmesno vrvjo. Nato med kazalec in sredinec vsake roke primemo vrh z nasprotne strani in jo potegnemo skozi

polzanko ven. Zanki, ki tako nastaneta, potem nataknejo na roke. Potegnemo konce, da se zanki zadrgeta in zavežemo ambulantni vozel, da se lisice ne razrahljajo.

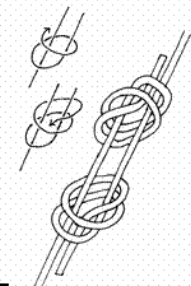
Vozli za zvezovanje:

AMBULANTNI VOZEL(tudi samaritanski, pravi...): Ambulantni vozel je enostaven in močno drži. Uporabljamo ga za zvezo dveh enako debelih koncev vrvi. Ker je ploščat in ne tišči, nam služi povsod pri prvi pomoči(zavezovanje s trikotno ruto, fiksiranje zlomljenega uda...). Od tod tudi njegovo ime. Uporabljamo ga tudi pri podaljševanju dveh krajših vrvi, vendar je pomembno, da sta enako debeli, sicer vozel ni zanesljiv. Če so vrvi gladke, raje uporabimo ribiški ali podaljševalni vozel (laks, strune, najlonske (alpinistične) vrvi). Sestavljen je iz dveh polvozlov. Če napravimo dva leva ali dva desna polvozla dobimo BABJI VOZEL.

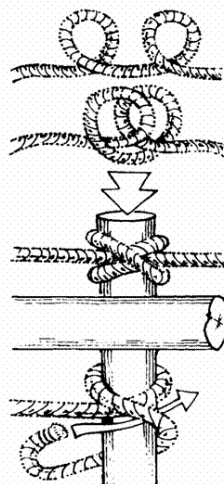
RIBIŠKI VOZEL: Je bolj zanesljiv kot ambulantni, vendar se ga ne da povsod uporabiti. Uporablja se predvsem za podaljševanje vrvi in zank. Na mestu je tudi, kadar mora zvezana oz. podaljšana vrh zdržati sunkovite natege, kot pri ladji in čolnu.

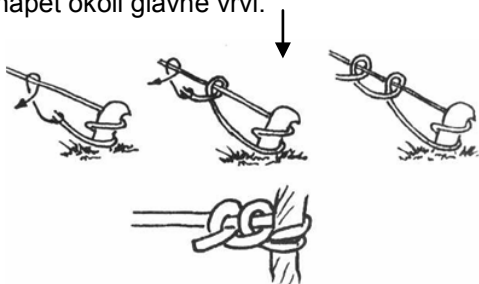
PODALJŠEVALNI VOZEL: Je bolj zamuden, vendar je zelo zanesljiv tudi pri hudih obremenitvah in sunkih. Uporablja se ga celo pri laksu in strunah, čeprav je njegova izdelava v tem malce nerodna. Z njim lahko zvezujemo tudi vrvi različne debeline do razmerja 1: 2. Uporablja se tudi za izdelavo zanke in za pritrjevanje na plezalni pas, saj za to ne smemo rabiti vponke. Naredimo ga podobno kot ribiškega, le da vsak konec dva- ali večkrat ovijemo okrog obeh vrvi.

Vozli za pritrjevanje:

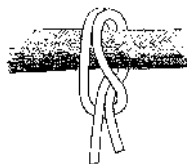
TOVORNI ALI BIČEV VOZEL: To je slavni mornarski vozel. Uporablja se povsod, kjer mora biti vozel zanesljiv in ne sme drseti navzdol: pri privezovanju ladje ali čolna k obali, pri napenjanju vrvi čez potok, pri pritrjevanju bremena na kol...

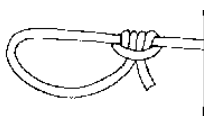
NAPENJALNI VOZEL: Z njim napenjamo vrvice pri šotoru, mrežo za odbojko, pritrjujemo čolne, jadrnice, ladje, pa tudi sidra. To je pravzaprav tovorni vozel napet okoli glavne vrvi.

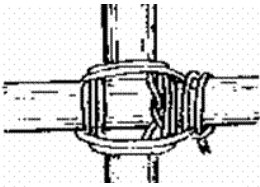
KAVBOJSKI VOZEL: Je zelo preprost in praktičen. Uporabljali so ga kravji pastir ji za pritrjevanje raznih stvari na sedlo, pritrjevanje sedla na konja in privezovanje konja k drogu. Če je narejen z usnjenim jermenom bolje drži kot z vrvjo. Služi za pritrjevanje srede vrvi na debelejšo vrv in druge predmete. Da se narediti v rokah ali neposredno na vrv.

PRUSIKOV VOZEL: Uporabljamo ga za premično pritrditev vrvi na debelejšo vrv, pri samoreševanju, med spuščanjem in varovanjem, za pritrjevanje sredine vrvi na debelejšo vrv (npr. pri izdelavi visečega mostu). To je v bistvu dvakratni kavbojski vozel.

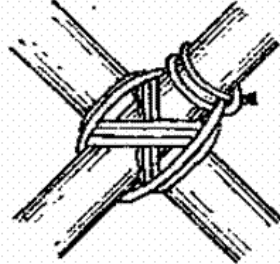

KRIŽNA IN DIAGONALNA VEZAVA: Za večja dela v taboru moramo poznati tudi vezave, s katerimi vežemo med seboj palice, drogove, bruna. Vedno pridejo v poštev pri takšnih gradnjah, kot so mostovi, stolpi, skakalnice, pomoli in splavi. Vezavo ponavadi začnemo tako, da konec vrvi pritrdimo na drog s tovornim vozlom, potem ovijamo okrog stičišča drogov po enem izmed dveh načinov vezanja ter na koncu močno ovijemo vrv med drogovoma. Zaključimo

Križna vezava

tako, da zvežemo oba konca vrvi z ambulantnim vozlom. Križno vezavo uporabljamo ponavadi kadar zvezujemo navpičen in vodoraven drog, diagonalno pa, kadar zvezujemo dva poševna droga.

Diagonalna vezava

19. OGNJI

KAJ POTREBUJEMO ZA OGENJ? Zagotoviti moramo kurivo v treh različnih oblikah: netivo, ki ujame iskro, dračje, da podkurimo z njim ter kurivo samo, s katerim vzdržujemo ogenj. Večina kuriva ne gori, če je mokro. Voda, ki ga obdaja preprečuje dovod zraka. Neporozno kurivo, kot je premog gori tudi mokro. Na tekoča goriva, kot so nafta, kerozin in bencin, pa voda nima nobenega vpliva.

Netivo:

- brezovo lubje, drobni ostružki, trhli deli dreves, odpadle iglice, žaganje, koščki drevesne smole, suhi listi
- suha trava, praprot, mah, suhe gobe prašnice, slama, puhaste semenske glavice, tanka in suha rastlinska vlakna, tanke rastlinske membrane
- ptičji puh (drobno perje)
- podlage iz žepov, ožgano in zoglenelo blago
- povoščen papir, bombaž

Dračje in nadomestki:

- stržen iz večjih kosov lesa, trske, majhni koščki lesa, drobne vejice
- debelejši karton
- les, ki je bil namočen ali polit z lahko vnetljivimi snovmi, kot so bencin, olje ali vosek
- PAZI: dračje mora biti popolnoma suho!!

Kurivo:

- suh še stoječ les ali suhe veje, suh stržen podrtih dreves in večjih vej, tanko nasekan svež les
- suhi šopi trave, suha šota
- suhi živalski iztrebki, živalske maščobe
- premog ali z nafto prepojen pesek, ki leži na površju

KJE KURIMO? Kurimo čim dlje od gozda, če pa že kurimo, 3-5m nad ognjem ne sme biti nobene veje. 3m okrog ognja očistimo prostor vnetljivih materialov, pol metra okrog pa ga moramo očistiti do gole zemlje ali kamenja.

KAKO KURIMO? V vetrovnem vremenu ne kurimo, veter bi ogenj namreč lahko raznesel in ga ne bi mogli pogasiti! Ognja ne smemo pustiti nikoli brez nadzora. Stalno mora biti nekdo ob njem, ki pazi, da se ne bo preveč razširil. V vsakem primeru moramo biti pripravljeni na gašenje. Če nimamo vode, imejmo vsaj kaj drugega (odeja, pesek...). Ognjišče obložimo s kamenjem ali hlodi, kar preprečuje, da bi se ogenj razširil. **VEDNO** zakurimo najmanjši ogenj, ki še zadošča našim potrebam.

Vrste ognjev:

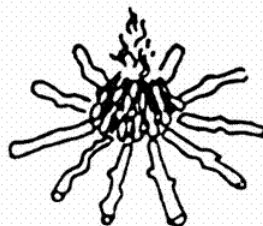
Piramidni ogenj

Okrog sveže rogovilice, ki jo zapičimo v tla, nalagamo drva v obliki piramide. Spodaj podložimo netivo nato dračje in nadomestke, nato pa vedno debelejša drva. V smeri, iz katere piha veter, pustimo odprtino, da prižgemo netivo. To vrsto ognja uporabljamo najpogosteje.

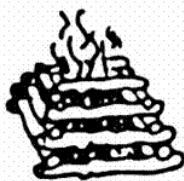
Zvezdni ogenj

Najprej napravimo piramidni ogenj okrog njega pa polagamo na tla debelejša drva v obliki zvezde. Ko ogenj gori, jih počasi potiskamo v središče. Tak ogenj so uporabljali Indijanci na bojnih pohodih, ker ga je mogoče regulirati (vplivati na to ali bo gorel z močnim ali s šibkim plamenom) s potiskanjem drv, ki leže v obliki zvezde, proti sredini.

Pagoda, dvojna pagoda in kocka

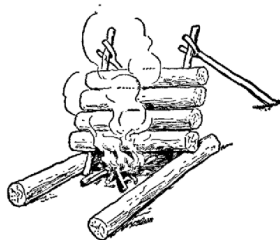
Pagoda je ogenj, ki ga pogosto pripravljamo za taborni ogenj. Biti mora skrbno sestavljena, tako da zagori z močnim plamenom. Ob v tla zapičeni palici najprej zgradimo piramido, potem pa polagamo vedno po dvojje brun tako, kakor gradimo nebotičnik iz domin. Spodnja bruna so debela in dolga, proti vrhu pa vedno krajša

in tanjša. Tako bo proti vrhu ogenj vedno ožji. Za osnovo lahko vzamemo namesto kvadrata tudi šestkotnik in tako dobimo šestkotno pagodo. Nalagamo lahko enako dolga bruna in tako naredimo kocko. Če pagodi na vrh »dodamo« še eno pagodo, obrnjeno z vrhom navzdol (kot peščena ura), dobimo dvojno pagodo. Tako sestavljen ogenj dolgo gori, daje veliko svetlobe in lep, visok plamen.

Stražni ogenj

Na tla položimo vzporedno v razdalji pol metra dve bruni, na koncih pa zabijemo v zemljo poševno dva kola. Na tako pripravljen podstavek založimo okrogla bruna, na spodnjem koncu pa napravimo piramidni ogenj. Ko bo zagorelo prvo bruno, se bo na njegovo mesto privalilo drugo, nato tretje itd. Če hočemo, da bo mehanizem dobro deloval, moramo izbrati lepa okrogla bruna in pripravo skrbno zgraditi. Ta ogenj uporabljajo stražarji, ker gori počasi in enakomerno.

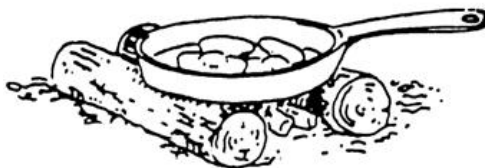
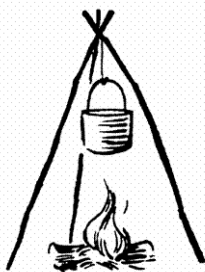

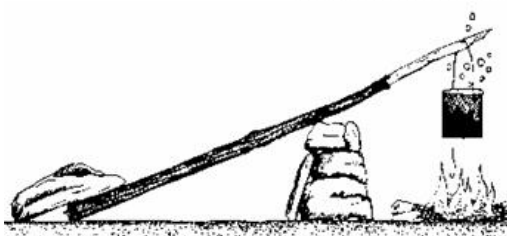
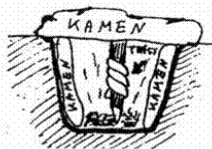
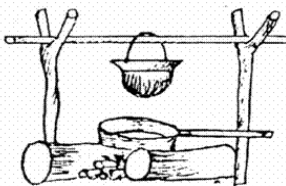
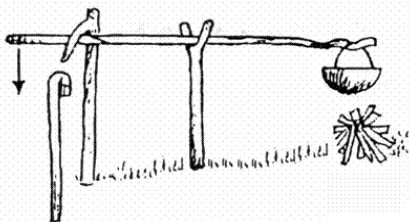
Lovski ogenj

Dve debeli bruni položimo vzporedno na tla v manjši razdalji, vmes pa postavimo piramidni ogenj.

20. OGNJIŠČA

21. ORIENTACIJA

Vrste orientacije in postopki za določanje strani neba

Orientirati se pomeni določiti svoj položaj in smer gibanja glede na strani neba ter objekte na zemljišču.

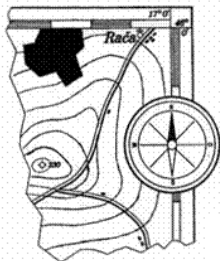
Poznamo naslednje vrste orientacij: geografsko in topografsko orientacijo

Geografska orientacija: Pri geografski orientaciji določimo predvsem strani neba. Na zemljišču določimo ponavadi samo eno stran neba, najpogosteje je to sever. Smeri se določajo s pomočjo busole ali kompasa, približno pa se lahko določijo tudi s pomočjo sonca, ure, lune, zvezde severnice ter s karakterističnimi objekti in označbami na zemljišču. Ko določimo eno stran neba, ni več težko določiti ostalih strani; če se z obrazom obrnemo proti severu, je desno od nas vzhod, levo zahod ter za nami jug.

Topografska orientacija: Pri topografski orientaciji določamo stojišče glede na okolico in objekte. Pri tej orientaciji se spoznamo z zemljiščem in okolico, ki nas obdaja. Na zemljišču si določimo orientirje (izrazite objekte v naravi), za lažje določanje smeri gibanja ali stojišča.

Določanje smeri neba s pomočjo različnih objektov v naravi

Za določanje strani neba izkoristimo markantne objekte na terenu, kot so cerkve, pokopališča, pa tudi linijske objekte, kot na primer ravne odseke prog, cest, vodotokov, daljnovodov itd. Lahko si pomagamo tudi z vegetacijo, kot so drevesa itd. Skorja dreves je na severni stani navadno bolj hrapava in porasla z mahom ter lišajem, kot na južni strani. Mravlje gradijo mravljišča na južni stani dreves, štorov, pobočij... Južna stan mravljišča je bolj položna kot severna. Zidovi in strehe hiš so na severni strani hladnejši in temnejši. Sneg se dalj časa obdrži na severnih pobočjih. Določanje stani neba na te načine ni najbolj točno, zato je treba orientacijo stalno ponavljati.

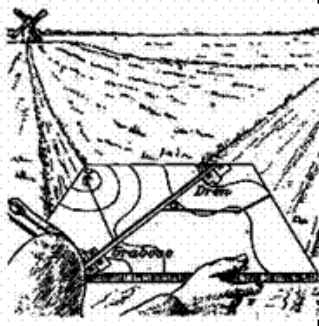

Orientacija z usmeritvijo karte na sever

Postopek orientacije s kompasom ali busolo je preprost: kompas postavimo na črto, ki označuje rob karte, ter vrtimo karto in na njej položen kompas ali busolo toliko časa, da se črta na karti in magnetna igla pokrijeta. (slika 1)

slika 1

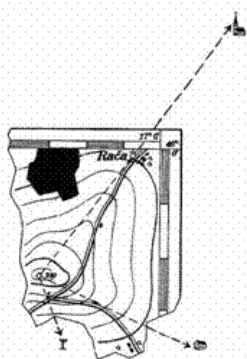
Orientacija karte po linijah

slika 2

V tem primeru ponavadi ne razpolagamo s kompasom ali busolo. Poleg tega mora biti teren v tem primeru pregleden in dovolj naseljen (ceste, poti, žel. proge itd.). Postopek je naslednji: najprej smo s primerjanjem karte in terena ugotovili, katera linija na karti ustreza liniji na terenu. Nato postavimo na tako določen linijski objekt karto ter jo toliko časa sučemo, da se smeri na druge objekte (v našem primeru mlin in naselje) med seboj pokrijejo. Pri tem postopku je dobro, da za usmerjanje izberemo več objektov. Kolikor so linije po katerih orientiramo karto, daljše, toliko natančnejše je karta orientirana. (slika 2)

Orientacija karte po smereh na objekte

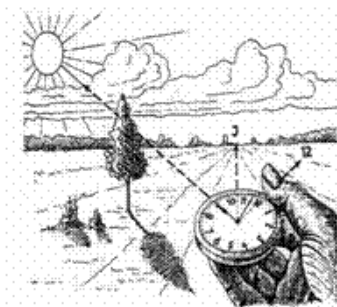
slika 3

V kolikor ne razpolagamo s kompasom je ta način orientacije dokaj natančen (podoben princip kot zgoraj). V tem primeru moramo imeti na karti točno določeno stojišče, iz katerega bomo orientirali karto. Postopek je naslednji: Naše stojišče je na koti 230. Karto položimo v vodoravno lego. V koto narisano na karti zabodemo oster predmet (šestilo, svinčnik, iglo ali kaj podobnega). Karta naj bo položena tako, da bomo lahko vse skupaj sukali okrog svinčnika. Pred tem smo identificirali (določili) cerkev v vasi Rača s cerkvijo na karti. Na znak za cerkev v karti nastavimo drugi svinčnik ali iglo. S sukanjem karte okrog prvotno fiksiranega svinčnika v koti 230 pridemo v stanje, ko nam premica, ki povezuje svinčnik in iglo na karti, podaljšana zadene cerkev na terenu. V tem hipu je karta že orientirana. Kontroliramo tako, da viziramo tudi na druge objekte. Važno je, da so razdalje med objekti, na katere viziramo, in našim stojiščem čim večji. (slika 3)

Določanje strani neba

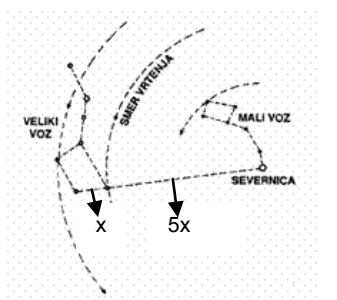
Kompas vrtimo toliko časa da se oznaka na magnetni igli za sever poravna z oznako nič [0] na podstavku. Ko se oznake poravnajo smo z obrazom obrnjeni proti severu. Dobro je, da v smeri severa določimo nek objekt na terenu, ki nam služi kot stalni smernik sever-jug, če seveda ne spreminjamo položaja. Določanje severa s kompasom ali busolo je najbolj zanesljivo in točno.

Določanje strani neba s pomočjo sonca in poznanege časa

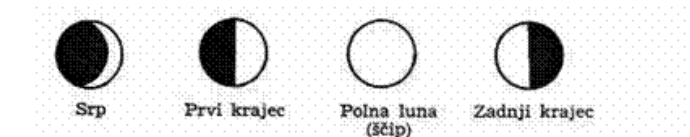
Urni (mali) kazalec usmerimo proti soncu. Jug je sedaj ravno na polovici med urnim kazalcem in 12. uro (v poletnem času 13. uro – ker prestavimo uro). V našem primeru je to smer 10. ure in pol.

Nočna orientacija s pomočjo zvezde severnice

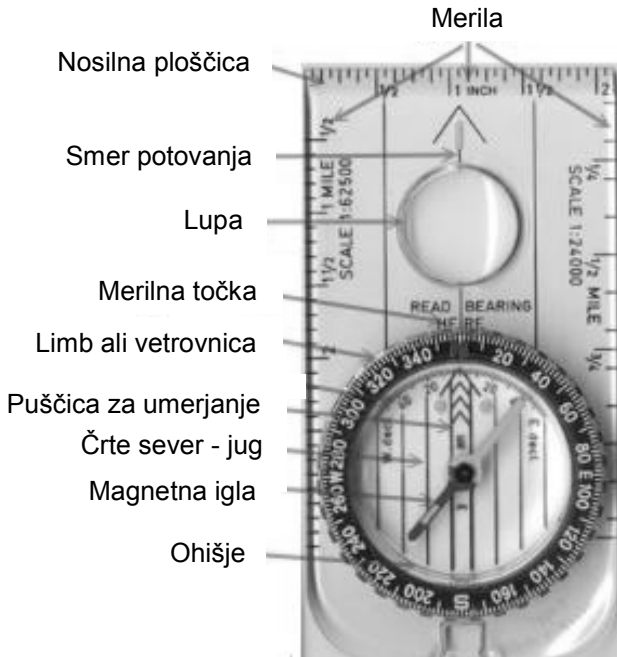
V jasnih nočeh se najbolje orientiramo po zvezdi Severnici. Najprej poiščemo veliki voz. To ozvezdje stalno kroži okrog severnega nebesnega pola in v naših krajih nikoli ne zaide. Isto velja za zvezdo Severnico. Razdaljo med zvezdama zadnje osi velikega voza petkrat podaljšamo in tako pridemo do močne zvezde Severnice, ki nam določa točno smer na sever.

Nočna orientacija s pomočjo mesca

- Mlaj (srp) se vidi po zahodu sonca ob 18 uri na zahodu.
- Prvi krajec vzhaja okrog 12 ure, vidi se okrog 18 ure na jugu, ob 24 uri je na zahodu.
- Polna luna (ščip) vzhaja po zahodu sonca ob 18 uri na vzhodu, ob 24 uri na jugu, ob 6 uri je na zahodu.
- Zadnji krajec vzhaja ob 24 uri na vzhodu, ob 6 uri je na jugu, ob 12 uri na zahodu.

Kompas

Določanje stojišča z merjenjem na karti

Določanje stojišča z nasprotnim azimutom

Stojišče določimo na naslednji način:

- orientiramo karto,
- izmerimo azimute na tri markantne objekte na zemljišču, ki se nahajajo na karti,
- za izmerjene azimute izračunamo nasprotno azimute (odštejemo/prištejemo 180°) ter z ravnilom začrtamo linije na karti,
- kjer se črte sekajo je naše stojišče.

Gibanje po azimutu

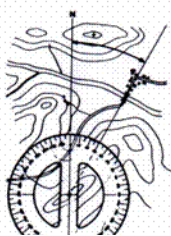
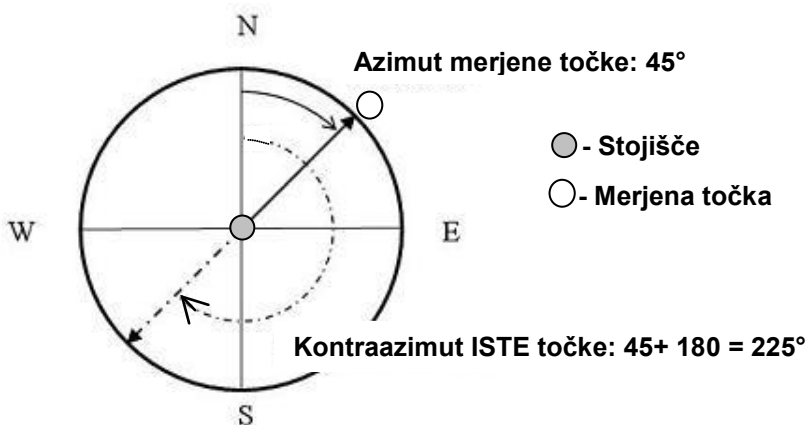
AZIMUT je horizontalni kot med severom in smerjo proti merjeni točki. Merimo ga v smeri urinega kazalca. Azimut je lahko: geografski, magnetni ali pravokotni.

Kako ga izmerimo? S kompasom se usmerimo proti objektu, kateremu želimo izmeriti azimut. Ko smo poravnani, obrnemo limb tako, da se magnetna igla in puščica za umerjanje pokrivata. Nato v merilni točki odčitamo stopinje.

Kontraazimut

V primeru, ko se hočemo vrniti nazaj po isti poti, izračunamo NASPROTNI AZIMUT. To storimo tako, da našemu poznanemu azimutu prištejemo 180° , takrat kadar je naš azimut manjši kot 180° in odštejemo 180° , takrat kadar je naš azimut večji od 180° .

Torej če je naš azimut 25° je nasprotni azimut 205° ($25^\circ + 180^\circ = 205^\circ$) ali če je naš azimut 286° je nasprotni azimut 106° ($286^\circ - 180^\circ = 106^\circ$).

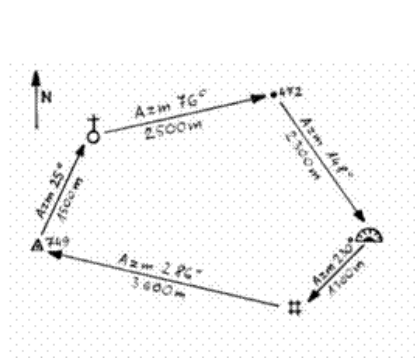
slika 8

Merjenje azimuta na topografski karti s kotomerom je zelo enostavno, natančno in hitro. Karto med delom lahko premikamo, saj nimamo težav zaradi deviacije. Priporočljivo je uporabljati kotomer s čim večjim premerom, ker se s tem natančnost merjenja bistveno poveča. Pazimo le, da pred merjenjem natančno prenesemo smer severa v dano točko.

Določanje azimuta na karti: Iz znane točke A je treba vrisati (določiti) znani azimut proti še neznanim točkam B. Najprej potegnemo smer geografskega severa skozi točko A. Pri topografskih kartah je to vzporednica k robu lista. Potem postavimo kotomer z ničlo proti severu in v smeri urinega kazalca odmerimo kot danega azimuta. Točka B leži na poltraku, ki leži v tej smeri.

Pri določanju azimuta moramo skozi točko A potegniti smer kartografskega severa, to je vzporednico k navpični (X) osi pravokotne koordinatne mreže. (slika 8)

Hoja po azimutu

Kako točno se držimo izmerjenega azimuta je odvisno od tega, zakaj uporabljamo to tehniko orientiranja. Vsekakor lahko azimut v naravi natančneje določimo z busolo, kakor pa s kompasom, saj je busola namenjena natančnejšemu merjenju, vendar je postopek zamudnejši. Izdelamo si lahko svojo skico za gibanje na kateri imamo podane azimute in razdalje do posameznih točk.

Karta in njena vsebina

Karta (zemljevid) je po matematičnih zakonih konstruirana in v določenem merilu pomanjšana slika zemeljske površine, podatki o topografski vsebini pa so posplošeni, ter prikazani s pogojnimi znaki. Karta je ponazorjena slika dela zemeljske površine na kateri je po določenih pravilih s pogojnimi grafičnimi znaki predstavljeno zemljišče z vsemi naravnimi in umetnimi objekti (topografski elementi).

Razdelitev karte

Karte delimo:

Splošne geografske karte (merila 1 : 1 000 000 in manjše), ter pregledne karte (merila 1 : 250 000 in 1 : 750 000).

Topografske karte (merila 1 : 25 000 do merila 1 : 200 000, ter temeljne topografske načrte (TTN) (merila 1 : 5 000 in merila 1 : 10 000).

Merilo karte

Merilo karte predstavlja razmerje med dolžino v naravi in dolžino na karti. Merilo na karti je lahko podano kot:

- Številčno merilo
- Grafično merilo
- Opisno merilo

Številčno merilo

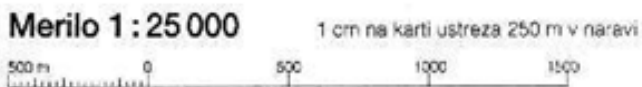
Številčno merilo je napisano v obliki razmerja (1 : 50 000) ali ulomka (1/50 000). Ena pomeni enoto dolžine na karti. Imenovalec pove kolikokrat je razdalja (dolžina) v naravi pomanjšana pri prikazu na karti. Merilo 1 : 25 000 pove, da na karti 1 mm (cm, dm ...) ustreza 25 000 teh enot v naravi - 25 000 mm (cm, dm ...). Karta večjega merila je tista, ki ima manjši imenovalec ($M 1 : 25\ 000 > M 1 : 50\ 000$).

Razdalja v naravi predstavljena v metrih, katera odgovarja 1 mm na karti se imenuje *velikost merila* (VM).

M 1 : 25 000...VM = 25	1 : 25 000	1 cm na karti je 250 m v naravi
M 1 : 50 000...VM = 50	1 : 50 000	1 cm na karti je 500 m v naravi
M 1 : 100 000...VM = 100	1 : 100 000	1 cm na karti je 1000 m v naravi

Številčno merilo uporabljamo za pretvarjanje izmerjenih razdalj na karti v odgovarjajoče razdalje v naravi in obrnjeno.

Grafično merilo

Grafično merilo je pravzaprav številčno merilo prikazano na grafični način. Na kartah je prikazano v obliki daljice s skalo v merilu karte. Ker je prikazano v obliki ene linije se preprosto imenuje enolinijsko grafično merilo. Grafično merilo je bolj praktično za uporabo, ker ne zahteva merjenja na karti in računanja, temveč z neposrednim prenašanjem razdalje s karte na grafično merilo dobimo razdaljo v naravi. Prednost grafičnega merila je v tem, da se krči in razteza skupaj s papirjem.

Koordinatne mreže

Na topografskih kartah srednjega in velikega merila sta prikazani dve med seboj odvisni koordinatni mreži:

- Geografska
- Pravokotna

slika 10

Geografska mreža je prikazana v obliki geografskega okvirja lista karte, minutne razdelitve in mreže poldnevnikov in vzporednikov (ne velja za karto merila 1:25 000).

Pravokotna koordinatna mreža v ravnini predstavlja dve premici - koordinatni osi, ki se med seboj sekata pod pravim kotom. Ta točka se imenuje koordinatno izhodišče. Koordinatna os, ki ima vodoraven položaj, je ordinata ali Y os, navpična os pa abscisa ali X os. Pozitivna smer osi je desno za Y os in navzgor za X os. (slika 10)

Linije pravokotne koordinatne mreže so izrisane na karti vzporedno s projekcijo ekvatorja in vzporedno s projekcijo dotičnega poldnevnika. Razdalja med linijami te mreže je odvisna od merila karte in vedno odgovarja celemu številu kilometrov v naravi.

TK merila 1 : 25 000	razdalja 40 mm (4 cm)	oziroma 1 km v naravi
TK merila 1 : 50 000	razdalja 40 mm (4 cm)	oziroma 2 km v naravi
TK merila 1 : 100 000	razdalja 20 mm (2 cm)	oziroma 2 km v naravi
TK merila 1 : 200 000	razdalja 50 mm (5 cm)	oziroma 10 km v naravi

22. BIVAKI

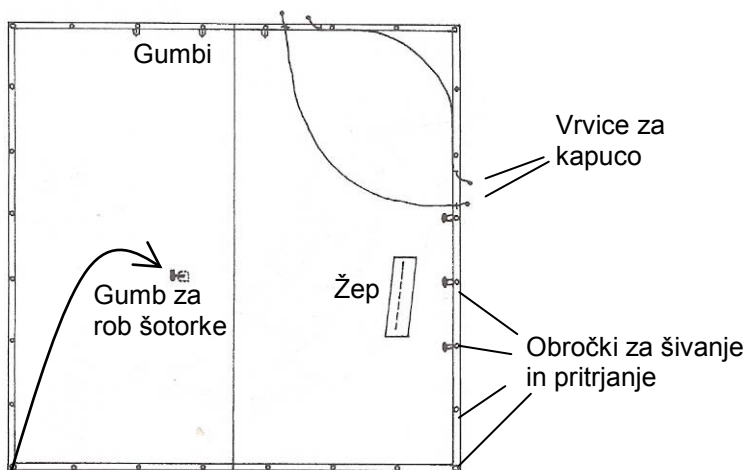
Bivak je zasilno bivališče v naravi, ki si ga naredimo iz različnih pripomočkov: šotorska krila, ponjave, veje, listje, sneg, izkoristimo pa lahko tudi drevje in razne votline ter stene. Običajno postavimo bivak za dve ali tri osebe, kolikor se jih odpravi na pot, ko raziskujejo naravo in se učijo, kako se znajti s preprostimi pripomočki. Posebej pozorni moramo biti predvsem pri snežnem bivaku; bivak bo kompakten in trden le, če bo sneg moker in mehek, nikoli pa ga ne smemo postaviti na strmem pobočju, ker je tam nevarnost plazov večja.

Za kaj naj bi zatočišču posvečali tako pozornost? Verjetno ni treba zgubljeni besed. Torej – čimbolj nas mora varovati pred:

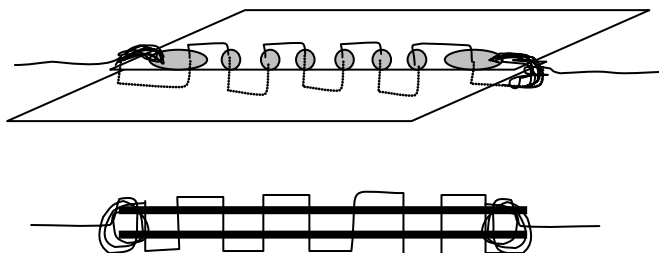
1. Vlago in padavinami: posledice so izguba toplote in bolezni
2. Vetrom: »odpihne« toploto
3. Izgubo toplote preko tal

Prvi dve točki pokrije streha. Šotorke so za to zelo priročne, sicer pa uporabimo naravni material, npr. zelo uporabno je smrečje.

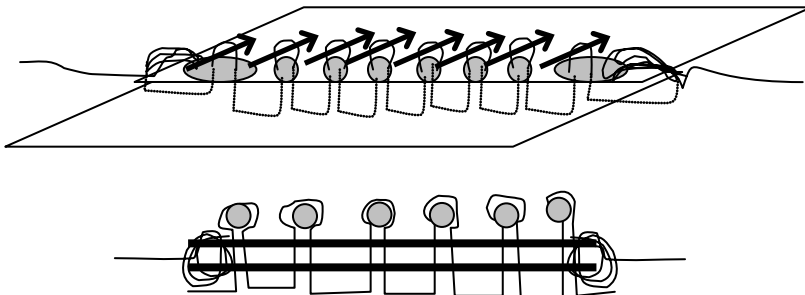
- **Šotorka oz. šotorsko krilo:** je kos nepremočljivega blaga, izdelan za vojaške potrebe. Meri 175 x 175 cm. Iz nje lahko poleg bivaka naredimo tudi pelerino: vrvice zategnemo v kapuco, nasprotni vogal pripnemo na poseben gumb, da šotorke ne vlečemo po tleh, in zapnemo gumbe na prsih.

- **Šivanje**
 - o debelejša vrv: nimamo veliko izbire in je tudi ne rabimo. Šivamo ven-not-ven-not ... Na robnih obročkih naredimo še vozel in napnemo.

- o tanjša vrv: lahko enako kot prej, vendar bo rezultat slabši, saj se šotorki ne bosta tako dobro prekrivali. Priporočam nadgradnjo s palčkami, ki mogoče ne zgleda tako lepo, je pa sigurno kvalitetnejša, saj prvič: močneje poveže šotorki, ki se zato bolje prilegata, in drugič: palčke delno zamašijo luknje. Šivamo ven-okoli palčke-v isti obroček not-naslednji obroček ven-okoli palčke-v isti obroček not ...

- Postavitev

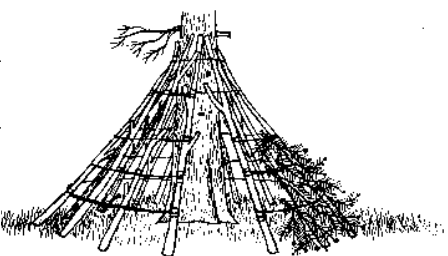
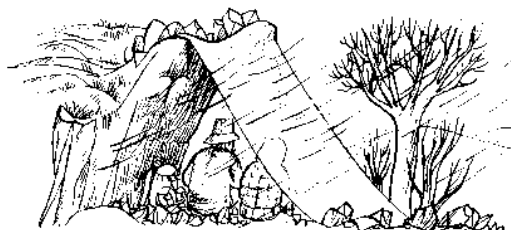
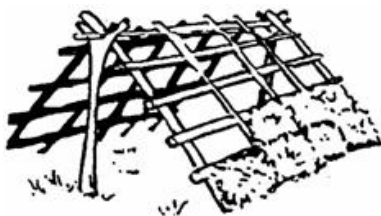
- o Glavno, da je DOBRO NAPETO!! Samo tako bo šotorka popolnoma vodoodporna
- o Čisto do tal: dve stranici nas tako že varujeta pred vetrom.
- o Topa streha: tako bo več prostora in ker je nižji strop bo toplota bolj pri tleh (kjer spimo).
- o Gozd je dodatna streha, a pozor! Zaradi mehkih tal je težje napeti šotorko!
- o Sleme napnemo na sosednji drevesi ali posebej preko količkov v tla.
- o Vrata (ostali stranici) zakrijemo s šotorko, nahrbtniki (samo, da ne bodo poplavljeni) ..., predvsem pri glavi.

Zadnjo točko pokrije dobro narejeno dno. Večino toplote – kdo bi si mislil – pri bivakiranju oddamo v tla. Torej nas bo tudi pod idealno streho zeblo, če si slabo posteljemo. Armafleks je prva in odlična obrambna linija. Mimo grede – njegov prvi namen ni, da bi nam bilo mehko, ampak TOPLO!

Ostalo je improvizacija, glavno vodilo je »kakor si bomo postlali, tako bomo spali«:

- o Palice: dvig od tal (tudi proti vodi in blatu)
- o Smrekove veje: mehko in toplo (večje veje nasekamo na manjše vejice, da je bolj mehko; paziti je treba na smolo)
- o Praprotni, listje: treba je paziti, ker je lahko zelo mokro – vzamemo samo suh material.

Primeri bivaka:

23. POTNA ZNAMENJA

Rečemo jim tudi skavtska znamenja, ker jih dandanes skavti pogosto uporabljamo na svojih izzivih... Izumili so jih Indijanci, saj je ta način razumevanja zelo preprost in uporaben:

1. vse potrebne materiale najdemo v naravi ob vsakem času,
2. znamenje lahko postavimo dobesedno kjerkoli,
3. z njimi se lahko sporazumevamo tudi s tujimi skavti, čeprav ne znajo našega jezika.

Skavtska znamenja praviloma postavljamo ob desnem robu poti. Ugodno je, da »navadnim« mimoidočim takšni znaki ne pomenijo prav dosti ali pa tudi nič, saj jih ponavadi ne opazijo. Večina ljudi je navajenih, da gledajo samo naravnost, ne dol ne gor in to lahko skavti s pridom koristimo. Seveda pa moramo biti navajeni, da opazimo prav vse malenkosti okrog sebe, ki same po sebi ne bi mogle obstajati – zvezan šop trave, kup kamenčkov...

Znamenja lahko med seboj tudi kombiniramo, osnovni znaki pa so sledeči:

ALI

ALI

NEVARNOST

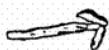
PITNA VODA

ALI

NEPITNA VODA

ALI

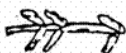
ALI

V TO SMER

POZOR

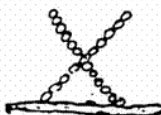
HITI

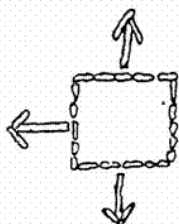
TECI

NAPREDUJ
ZELO POČASI

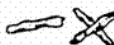
POZOR,
NA POMOČ

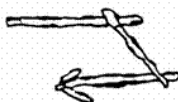
SMO V TEH
OKOLICAH

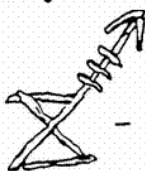
RAZPRŠITE SE

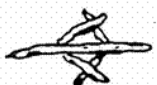
USTAVITE SE

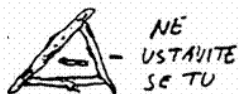
VRNITE SE

SKRITI
SMO TRI
KORAKE V
TO SMER

BODITE
TIHO

NE
USTAVITE
SE TU

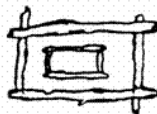
ALI

POROČILO
SKRITO
DVA
KORAKA V
TO SMER

VRNEMO SE
ČEZ DVE URI
IN POL

USTAVITE SE, POČAKAJTE
TUKAJ 10 MINUT

24. SLEDOVI ŽIVALI

PES

MAČKA

LISICA

SRNA

VEVERICA

KONJ

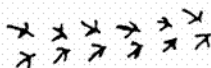
KRAVA

ZAJEC

PTICA ROPARICA

Ptica, ki navadno hodi po tleh

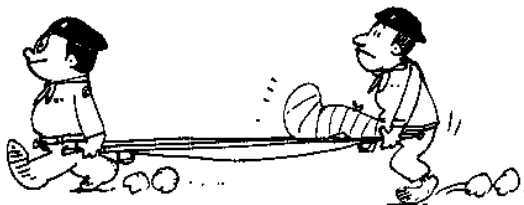
Ptica, ki navadno živi na drevesih

Najprej moraš ugotoviti, katera žival je sled pustila. Potem, kako stara je sled. Pomisli, kdaj je zadnjič deževalo ali pihalo, in sklepaj iz razvidnosti sledi in iz jakosti njenih obrisov. Pojdi po sledi in opazuj tudi druge znake, kot npr. dlake na kakem grmu, odpadke, ostanke hrane itd. Če ne znaš naprej pomisli na že prehojeno pot in ne smer, ki jo ta kaže. Pomisli tudi, kam bi ti v takem primeru šel, in poglej v tisto smer.

25. PRVA POMOČ

Znanje prve pomoči nam bo velikokrat prišlo prav na naših skavtskih aktivnostih.

Pomembno pa je, da imamo vedno v življenju odprte oči in vidimo stisko bližnjega ter mu pomagamo po svojih močeh. Več ko bomo znali, večkrat, lažje in bolje bomo lahko pomagali! Spodaj je naštetih nekaj najpogostejših stanj, ki zahtevajo prvo pomoč!

Krvavitev iz nosu:

- usedi se, stisni nosnici za nekaj minut, glavo nagni naprej, na tilnik daj hladne obkladke

Tujek v očesu:

- poskusi narediti čim več solz, če ne gre ga izbežaj z robčkom, če znaš obrniti zgornjo veko, in tujka no moreš dobiti drugače, jo obrni
- če je tujek zapičen v oko: GA PUSTI NA MIRU in POJDI K ZDRAVNIKU
- če je v oko prišla dražeča tekočina, je treba dati oči hitro pod vodo in IZPIRATI

Rana:

- odrgnino sperj z vodo in pusti (če je nevarno, da se umaže jo sterilno pokrij)
- globljo rano SAMO STERILNO POKRIJ in pojdi k zdravniku (če ne moreš k zdravniku rano očisti s fiziološko tekočino)
- pri ranah, ki močno krvavijo uporabi KOMPRESIJSKO PREVEZO.
- če je v rano zapičen VEČJI TUJEK, ga PUSTI V RANI (obveži in k zdravniku)
- AMPUTACIJE (amputiran del (prst) daj v vrečko in zapri. V drugo vrečko daj mešanico ledu in vode in zapri. Obe vrečki daj v TRETJO vrečko in zapri ter nesi k zdravniku (seveda ne pozabi na poškodovanca!)

Obveze

To so najbolj pogosto uporabljene obveze pri ranah, pri katerih moramo ranjeno območje poviti, da ne pride do nadaljnje okužbe.

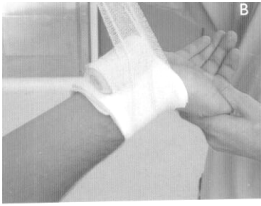
Želvasta
obveza na peti

Klasasta
obveza
roke

Kompresijska obveza

Želvasta obveza
za koleno
navzven

Ugriznina:

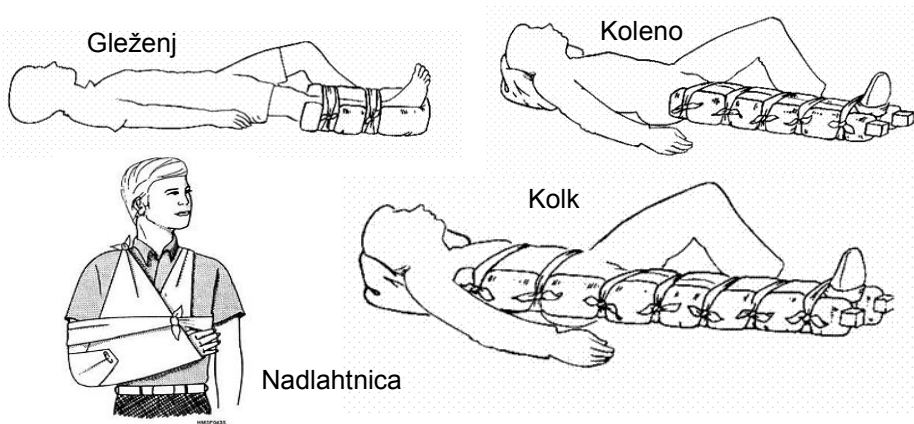
Ugriznino dobro IZPERI z VODO. Nato sterilno pokrij in pojdi k zdravniku (nevarnost okužbe).

Ugriz strupene kače:

Prizadetega POMIRI, imobiliziraj prizadeti ud in ga NAPOTI K ZDRAVNIKU (naj ne hodi sam!!! zagotoviti moraš prevoz).

Zlom, izpah, zvin:

Poškodovan ud IMOBILIZIRAJ in napoti poškodovanca k zdravniku!
Pri imobilizaciji je osnovno pravilo: IMOBILIZIRAJ SKLEP NAD in SKLEP POD.

Poškodba hrbtenice:

Na tako poškodbo posumimo pri padcih z višine, prometnih nesrečah, ...
Poškodovanca NE PREMKAJ (razen, če je potrebno oživljanje), POKLIČI URGENTNEGA ZDRAVNIKA (112).

Opekline:

Hladimo s hladno vodo (15°C) približno 15 minut (pazimo, da poškodovanca ne povzročimo ozeblin).

Sončarica:

Do nje pride zaradi pretiranega izpostavljanja soncu (glavobol, omotica, visoka telesna temperatura).

Prizadetega peljemo v senco, namestimo v udoben položaj (glava naj bo dvignjena). Glavo mu hladimo, pije naj hladne pijače.

Pazi:

- pri uporabi Aspirina (nekateri so alergični nanj – uporabi Lekadol)
- kapsule Linex uporabimo samo pri driskah in napenjanju (ne pri vsaki bolečini v trebuhu)

To je le nekaj stvari, če te zanima več, vprašaj voditelje!

TPO**(temeljni postopki oživljanja)**

Znanje TPO je eno izmed najbolj dragocenih skavtskih veščin, saj dobesedno rešuje življenja. Lahko da ga bo nekoč tudi tvojim najdražjim.

PRISTOP K POŠKODOVANCU

Verjetno se ti bo slej ko prej pripetilo, da boš naletel na poškodovanca prizadetega. Kako boš odreagirala/a?

Dobro je, da se vnaprej pripraviš in narediš scenarij, ker sicer te bo zgrabila panika, ali pa še slabše: boš šel kar mimo poškodovanca/ prizadetega! Torej ...

Poskrbi za VARNOST (da bo vse kar boš počel varno zate in za ljudi okrog tebe!!!)

Nato moraš narediti samo **tri** stvari:

1. preveriti ZAVEST
2. preveriti DIHANJE
3. OŽIVLJATI
4. * dodatno: defibrilator

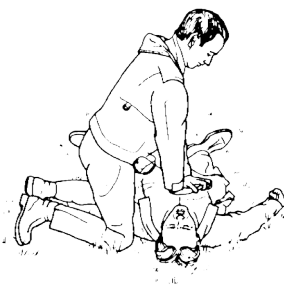
1. Zavest preveriš tako, da osebo rahlo streseš, jo na glas pokličeš in na lahno uščipneš. Če dobiš odziv, počakaš ob njem in kličeš 112. Če pa se ne zgodi nič, greš na naslednjo točko.

2. Dihanje preveriš tako, da očistiš dihalno pot, zvrneš glavo nazaj, mu odpreš usta in prisloniš lice malo nad usta. Nato **GLEDAŠ** prsni koš, **ČUTIŠ** sapo, **POSLUŠAŠ**, če diha. Če dobiš odziv (da diha), ga daš v položaj za nezavestnega in kličeš 112. Če pa se ne zgodi nič, kličeš 112 in greš na naslednjo točko.
3. Kako oživljati? Poškodovanca polezi na ravno, trdo podlago in začni z naslednjim postopkom: **30** masaž srca, **2** vpiha, **30** masaž srca, **2** vpiha, itd. Z oživljanjem prenehaš SAMO, če:
- prizadeti sam ZADIHA,
 - pridejo REŠEVALCI (nadaljujejo oni),
 - smo POPOLNOMA IZČRPANI!

Upoštevaj sledeče:

a) Masaža srca:

- Vedno ZAČNI z masažo (razen pri utopitvah in dojenčkih)
- Mesto masaže je SREDINA prsnega koša, pritisniti moraš toliko, da se prsni koš vdre za TRETJINO.
- Skloni se NAVPIČNO nad prizadetega in IZTEGNI roke v komolcih.
- Pritiskaj s frekvenco 100 stisov na minuto (to je skoraj dvakrat na sekundo!).

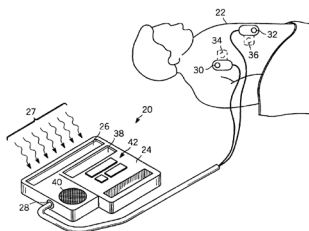

b) Vpih (umetno dihanje):

- Glavo zvrneš nazaj, ZAMAŠIŠ NOS in z ustnicami zatesniš usta prizadetega. Nato vpihneš.
- Vpih traja 1 sekundo, med vpihoma počakamo 1 sekundo za izdih.

4. * **dodatno:** Če imamo avtomatski defibrilator (»elektro-šok za laike«), ga namestimo takoj (edino, če je od prenehanja dihanja do našega prihoda minilo več kot 5 minut, pred uporabo defibrilatorja najprej 1 minuto oživljamo). Po namestitvi elektrod defibrilatorja se ravnamo po njegovih navodilih!

Za oživiljanje se ne odločimo, če so POŠKODBE NEZDRUŽLJIVE z ŽIVLJENJEM, če so nastopili OČITNI ZNAKI SMRTI!

KLIC 112:

1. Predstavi se!
2. Opiši mesto nesreče in kako se do tega mesta pride!
3. Povej kdaj se je nesreča zgodila!
4. Povej koliko je ponesrečencev!
5. Opiši poškodbe!
6. Povej kakšno pomoč potrebuješ!

Mogoče se vam zdi tole zdaj še malo brez veze, ampak verjemite, da se vam spleča vsaj enkrat na leto ponoviti in dopolniti znanje TPO in prve pomoči. Nesreča nikoli ne počiva in zelo slabo se boste počutili, če ne boste ZNALI pomagati človeku v stiski, mogoče prijatelju, domačemu!

Tole je zelo skrajšana verzija zato manjkajo nekateri kar pomembni podatki. Natančna navodila za TPO najdeš na: <http://www.mf.uni-lj.si/katedra/605/1>.

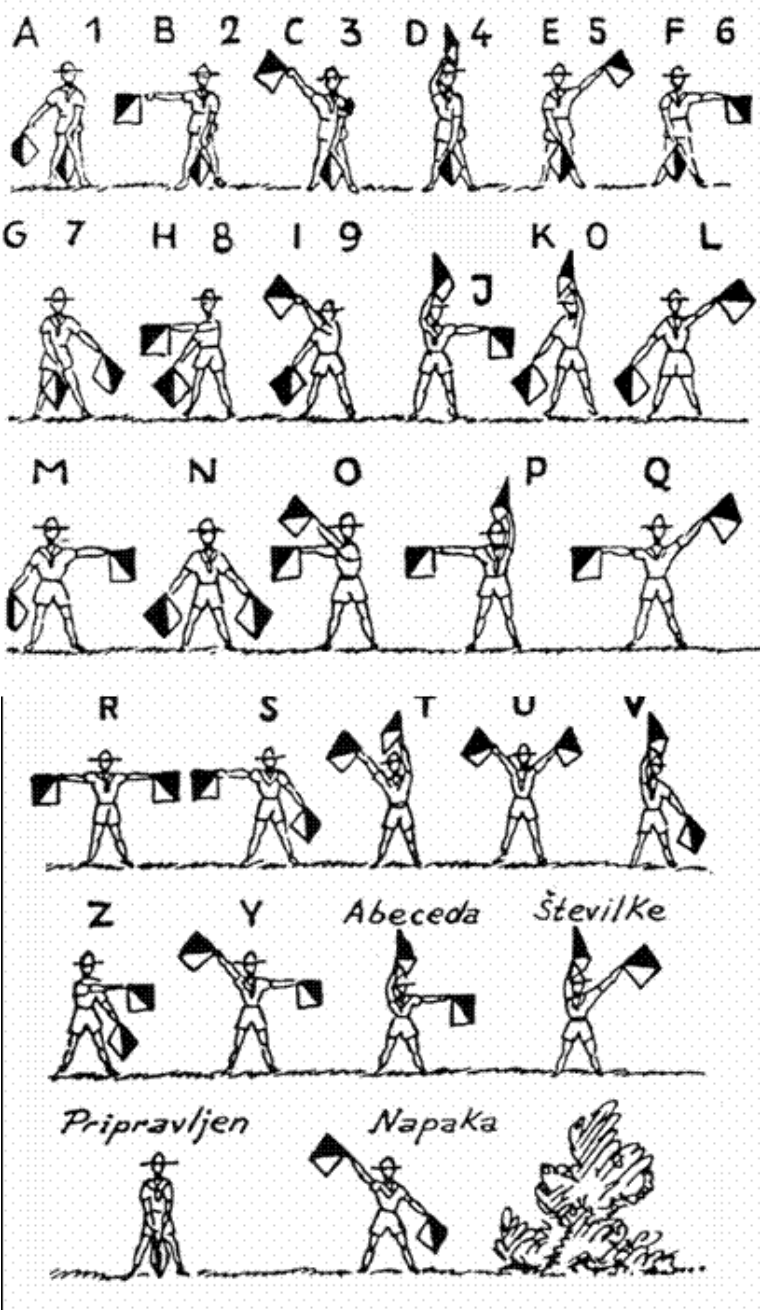
26. SIGNALIZACIJA

To je sporazumevanje z dogovorjenimi znaki. Za sporazumevanje uporabljamo optične (vidne) in zvočne znake. Na krajše razdalje lahko uporabimo sistem znakov, sestavljenih iz dveh zastavic - SEMAFOR. Tu ima vsaka črka svoj položaj. V poštev pride samo podnevi. Pri prikazovanju moramo biti natančni. Ponoči je potrebno signaliziranje s pomočjo morsejeve abecede, ki jo lahko izvedemo s pomočjo svetlobnih ali zvočnih signalov.

Semafor:

Zastavice:

- kvadrat s stranicama 45cm
- paličice so dolge 60cm
- barva: dvobarvne (rdeče/belo ali rumeno/modro)
- pri oddajanju moramo biti pozorni na: jasne, razločne gibe
- začetek naznanimo z mahanjem z obema zastavicama nad glavo
- preden začnemo z oddajanjem znakov, se postavimo v držo »mirno« in zastavice spodaj prekrizamo
- med posameznimi besedami počakamo malo dlje kot med črkami
- če smo se zmotili, pomahamo z zastavicama nad glavo ter ponovimo zadnjo besedo
- ko smo končali, pomahamo z zastavicama nad glavo v krogih

Morsejeva abeceda:

ČRKE		ŠTEVILKE
A • —	N — •	1 • — — — —
B — • • •	O — — — —	2 • • — — —
C — • — •	P • — — •	3 • • • — —
D — • •	Q — — • —	4 • • • • —
E •	R — • —	5 • • • •
F • • — •	S • • •	6 — • • • •
G — — •	T —	7 — — • • •
H • • • •	U • • —	8 — — — • •
I • •	V • • • —	9 — — — — •
J • — — —	W • — —	0 — — — — —
K — • —	X — • • —	
L • — •	Y — • — —	
M — —	Z — — • •	

• ena enota

— tri enote

Navidezna navpičnica

Tabela:

- temna polja: črta
- svetla polja: pika

E				T						
I		A		N		M				
S	U	R	Ž	D	K	G	O			
H	V	F	L	P	J	B	Č	C	Z	Š

Tabelo beremo tako, da do izbrane črke potegnemo navidezno navpičnico in od zgoraj navzdol pogledamo, katera polja je sekala. Primer: D – navpičnica je sekala najprej temno polje (črta), potem svetlo polje (pika) in pristala v svetlem polju (pika), kar sestavimo v črta-pika-pika (-..).

27. UŽITNE IN ZDRAVILNE RASTLINE

Užitne rastline

Razdelimo jih v več skupin; rastline, ki imajo užitne plodove, tiste, ki imajo užitna semena, cvetove ali cvetne popke ter tiste, ki imajo užitne podzemne dele. Pri nekaterih rastlinah pa pridemo do hranljivih in sladkih sokov tako, da zarezemo v stebela in stranske poganjke. Ne smemo pozabiti niti začimbnic in čajnic ter užitnih gob.

Pravila za nabiranje užitnih rastlin:

- Nabiraj samo če poznaš!
- Nabiraj mlajše rastline, tiste v senčnih legah in pri tleh, saj so bolj sočne!
- Za jedi uporabljaj sveže, neovenele, nepoškodovane in nezaprašene Rastline!

Uporabne užitne rastline:

- Kopriva: namesto špinače; skuhaš v slanem kropu in nasekljaš
- Marjetice, regrat: solata
- Ozkolistni trpotec: dobro za malico, ješ lahko brez priprav
- Gozdni sadeži
- Pravi kostanj: pečen, kuhan ali kostanjev pire
- Materina dušica (timijan), rman: začimbi za slane jedi, vsa rastlina
- Gobe: samo če poznaš (dobro očistiti in skuhati)
- Oreški: energetske bogati (žir, lešniki, orehi ...)

Zdravilne rastline

Šipek: Plodovi navadnega šipka vsebujejo velike količine vitaminov. Z uživanjem svežih plodov dobi telo naravne vitamine in rudninske snovi, ki jih prebavila zlahka vsrkavajo. Je blago sredstvo proti driski, poleg tega pa zmanjšuje žejo in blaži vnetje želodca. Najdemo ga na gozdnih obronkih in neobdelanih tleh ter v goščavah. Plodove nabiramo jeseni.

Veliki trpotec: Listi velikega trpotca pospešijo strjevanje krvi, ustavijo krvavitve in spodbudijo celjenje poškodovanih tkiv. Pomagajo tudi pri izgubi glasu, driski, pri izkašljevanju... Liste nabiramo celo poletje.

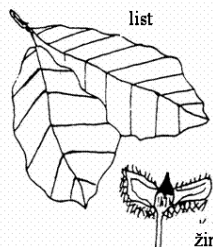
Lipa: Zdravilni so cvetovi. Pomagajo pri nespečnosti in glavobolih, pri napetosti in zamašenih sinusih. Je izvrstno zdravilo proti stresu in paniki. Poparek iz cvetov znižuje vročino ter pomaga pri prehladu in gripi. Pogosto ga uporabljajo pri zvišanem krvnem tlaku, ki je posledica duševnih težav. Cvetove nabiramo poleti.

28. DREVESNE VRSTE

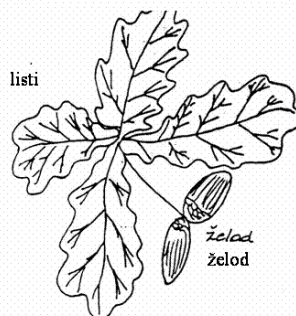
Med listavci so najbolj razširjeni:

- bukev
- hrast
- javor
- gaber
- lipa
- breza

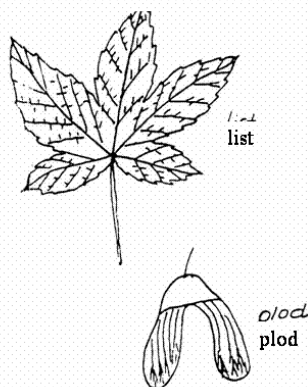
Bukev: Ima gladko, sivo skorjo, zraste do 40m visoko, v debelino 1m. Ima trd, težak les, dober za kurjavo. Listi so jajčasti z valovitim robom. Njen les dobro izgoreva in je dober tudi za žerjavico.

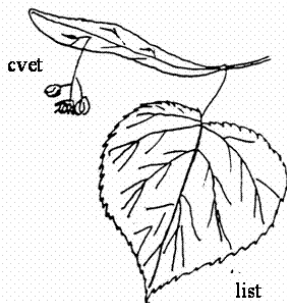
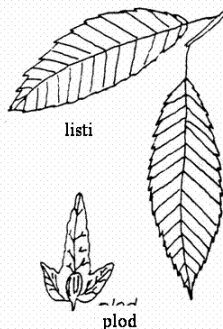
Hrast: Tudi hrastov je veliko vrst. Za hrast je značilna debela, globoko razpokana skorja. Zraste do 40m visoko in 1m ter več v debelino. Ima značilen plod- želod, o katerem govori tudi tale narodna pesmica: » Nima fantek kapice, kapica ima fantička, priletele sapice, niso vzele kapice, vzele so fantička.« Kapica želoda namreč ostane na vejici, želod pa odpade v jesenskem vetru. Hrast ima trd, temen les. Njegov les gori počasi in je dober za žerjavico.

Javor: Pri nas raste več vrst. Najobičajnejši je gorski javor. Zraste do 30 ali celo do 40m visoko in doseže premer 1m in več. Skorja je pri tanjših deblih siva, gladka, pri starejših pa razpokana v velike rjave luske, ki odpadajo. Ima lep, uporaben les za pohištvo. Javorov list je simbol kanadske zastave. Javorov les dobro izgoreva in je prav tako dober za žerjavico.

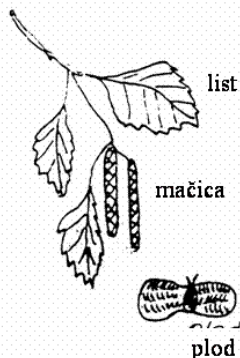

Gaber: Ima zelo trd les. Pri nas rastejo tri vrste: beli gaber, črni gaber in kraški gaber. Najbolj razširjen je beli gaber. Ima sivo, gladko skorjo, doseže višino 20 - 30m. V debelino zraste do 70cm, vendar takšna drevesa najdemo le redko. Največkrat so gabrova debela bolj tanka. Listi so jajčasti, vendar ožji kot pri buki in imajo ostro napiljen listni rob. Njegov les je dober za žerjavico.

Lipa: Lipov list je slovenski narodni simbol. Lipa doseže veliko debelino in starost. Najstarejša lipa na Slovenskem ima obseg okrog 11m in je stara nad 500 let. Lipe dosežejo tudi starost do 1000 let..

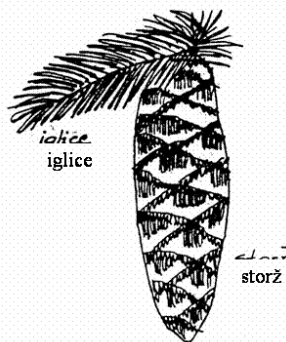
Breza: Poznamo jo po beli skorji, ki se pasasto lušči. Zraste do 30m v višino in največ 50cm v debelino. Je lepo drevo in pogosto jo vidimo tudi v parkih. Je značilno drevo Bele krajine. Izgoreva hitro in ob tem dobro greje.

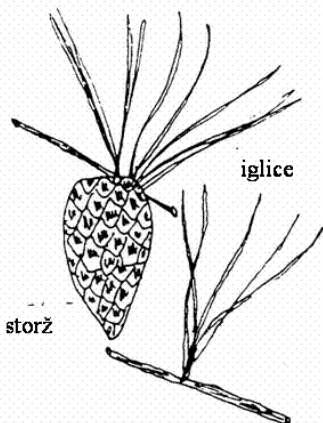
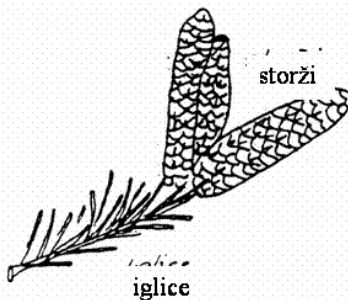
Med iglavci pa so najbolj razširjeni:

- smreka
- jelka
- bor
- macesen

Smreka: Do 40m visoko in do 1m debelo drevo. Najdemo jo povsod v Sloveniji, čeprav je naravno doma le v Alpah in Dinarskem gorstvu. Skorja je tanka, rdečkastorjava, razpokana v luskah. Storži so obrnjeni navzdol. Igllice so koničaste, v prerezu rombaste oblike. Izgoreva hitro.

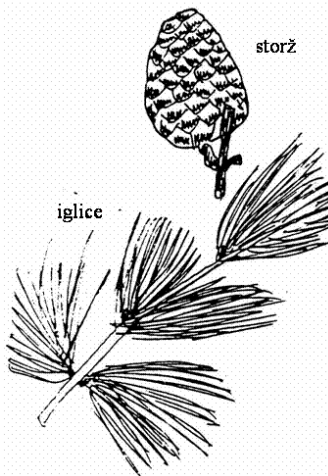

Jelka: 40 do 60m visoko drevo, v debelino zraste tudi do 2m. Skorja je svetlosiva, tanka, gladka. Igljice so ploščate, vrh iglic je zaobljen. Storži rastejo navzgor. Izgoreva hitro in oddaja veliko dima.

Bor: Pri nas je najbolj razširjen rdeči bor, imamo pa še mnogo drugih vrst. Zraste 30 do 40m visoko in do 1m v debelino. Skorja je v mladosti rumenkastordeča in se lušči v drobnih luskah. Pozneje postane v spodnjem delu debla debela, sivorjava, razbrazdana. Igljice so do 7cm dolge, sivkasto zelene, rjavkasto zasukane. (skica 9)

Macesen: Zraste do 35m v višino in do 1m v debelino. Pri nas ga najdemo marsikje, naravno pa je doma v Alpah in Karavankah. Skorja je pri starem drevesu debela, siva, razbrazdana. Igljice so mehke, svetlozelene, pozimi mu odpadejo. Ima zelo cenjen, rdečkast les. Njegov les ne gori dobro. (skica 10)

29. VREMENOSLOVJE

Oblaki

Oblaki različnih oblik in različno visoki – **poslabšanje**

Kopičenje oblakov na zahodu, po dežju ali viharju – **izboljšanje**

Mrenasti oblaki, ki se hitro premikajo od zahoda ali juga – **slabo**

Mrenasti oblaki, ki se počasi premikajo od vzhoda – **stanovitno dobro**

Mrenasti oblaki v plasteh od jugovzhoda – **slabo**

Jutranje ovčice – **slabo**

Večerne ovčice – **dobro**

Podnevi ovčice in zvečer močno razširjeni kopasti oblaki – **močna nevihta**

Kopasti oblaki z ostrimi robovi – **dobro**

Kopasti oblaki z zabrisanimi robovi – **kaže na dež**

Zelo visoki kopasti oblaki – **kaže na nevihto**

Kopasti oblaki pri sončnem vzhodu – **slabo**

Številni temni plastasti oblaki – **dež**

Temno sivi plastasti oblaki pod svetlo sivim nebom – **dolgotrajen dež**

Megla

Padajoča megla – **jasno**

Dvigajoča megla – **dež**

Jeseni gosta jutranja megla – **dolgotrajno dobro**

Jutranja megla poleti – **kaže na nevihto**

Megla z dežjem – **dolgotrajno slabo**

Barva neba

Sivo jutranje nebo – **dobro**

Rožnati, mrenasti oblaki zvečer – **stanovitno dobro**

Večerna rdečica – **lepo**

Jutranja rdečica z nizkimi oblaki – **slabo**

Pretežno svetlo-rumena barva zvečer – **vetrovno**

Umazana zelena in rdečkasto rumena zvečer – **dež in veter**

Temno modro nebo kljub vetru – **nestanovitno**

Druga znamenja

Mavrica dopoldne – **dež**

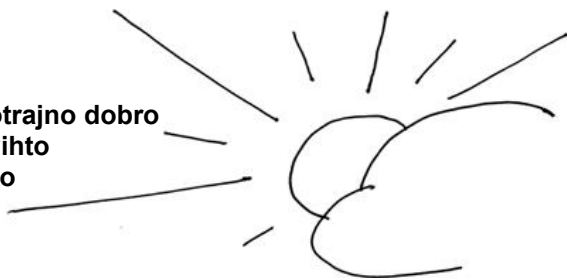
Mavrica popoldne – **izboljšanje**

Jutranja slana – **dobro**

Slana po dežju – **nestanovitno**

Rosa – **dobro**

Sneg pri rastočem barometru – **kratkotrajno vlažno**

30. OSEBNA IN VODOVA OPREMA

Osebna oprema

Skavtski kroj in ostala obleka

- rutka
- kroj
- majica s kratkimi rokavi
- temno moder pulover
- modre hlače
- dolge/kratke hlače, puloverji, majice, srajce (po potrebi)
- spodnje perilo, trenirka, (kopalke)
- skavtski klobuk, kapa
- vetrni jopič ali anorak ali pelerina
- obutev: bombažne ali volnene nogavice, gojzarji, (superge, copati, ...)

Pribori in ostala oprema

- *jedilni pribor*: skodelica, čutara, lonček, žlica, vilice, škatla za hrano, (vžigalice in lonci za kuho)
- *toaletni pribor*: milo, zobna krema in ščetka, brisače, robci, toaletni papir
- *šivalni pribor*: šivanke, sukanec, zaponke, gumbi
- *pisalni pribor*: skavtski zvezek, skavtska pesmarica, svinčnik, črtalo
- *spalni pribor*: spalna vreča, armafleks ali spalna blazina
- *razno*: žepna svetilka, skavtski nož, vrv in vrvice, PVC vrečke, prva pomoč, glasbeni inštrument, zdravstvena izkaznica

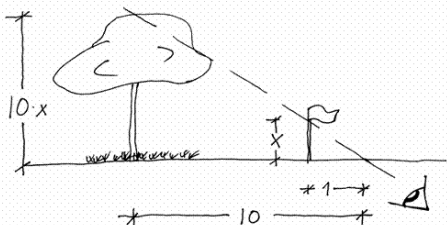
Vso opremo, potrebno za izhod, spravi v posamezne PVC vrečke (zaradi večjega reda in za primer dežja). Vrečke zloži v nahrbtnik smiselno (npr. vžigalice naj ne bodo na dnu nahrbtnika itd.). Hrano naloži na vrh. Še en koristen nasvet: vse potrebno si pripravi že na predvečer izhoda, kajti v živčnosti pred izhodom lahko marsikatero pomembno stvar pozabimo! Nato pa – srečno pot!

Vodova oprema

- gorilnik, vžigalice, zaboječek za nošenje živil, alu-folija, kis, olje
- lonci, ponev, noži, zajemalke, deska za rezanje zelenjave, kuhalnica
- vse potrebno za pomivanje in čiščenje posode in šotora (metlice, krpe,...)
- pranje perila (detergent, klinčki,...)
- orodje: 2 sekiri, 2 žagi, sveder, kramp, lopata, vrvice
- Zlata knjiga in Sv. Pismo
- Prva pomoč: dve trikotni ruti, trije povoji, obliži, razkužilo, varnostne priponke, zaščita proti mrčesu

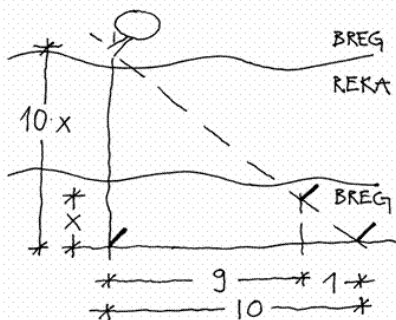
31. MERJENJE IN CENITVE RAZDALJ

Merjenje razdalje s palcem: Stegni roko predse z vodoravno iztegnjenim palcem in zapri eno oko. Pogledj, kakšno razdaljo pokrije širina tvojega palca v bližini predmeta, katerega oddaljenost hočeš izmeriti. Pomnoži to s 30 in dobiš oddaljenost predmeta. Npr.: izmeriti hočeš razdaljo med teboj in nekim drevesom. Ob drevesu stoji človek. Tvoj palec, ki je postavljen vodoravno z iztegnjeno roko, ti skrrije celega človeka razen glave, torej približno 1,5m. To pomnožiš s 30 in dobiš oddaljenost drevesa - 45m!

Merjenje višine s palico (višina zvonika, drevesa...): Izmeriti hočeš npr. višino zvonika. V razdalji 9m od zvonika zapičeš palico, nato v razdalji 1m postaviš obraz k tlor in pogledaš, do katere točke na palici sega vrh zvonika. Izmeriš razdaljo med to točko na palici in tlemi. Številko pomnožiš z 10 in dobiš višino zvonika.

Merjenje razdalje med dvema točkama, od katerih je ena dosegljiva (širina reke...): Izmeriti hočeš širino reke. Izberi si kakšno drevo ali kakšno drugo točko, ki je čim bolj ob vodi. Potegni namišljeno črto od tiste točke do sebe, ki naj bo pravokotna na reko. Nato pravokotno od te črte prehodi 9m. Tam se ustavi, zapiče palico in potegni drugo črto pravokotno na reko. V isti smeri kot prej prehodi še en meter, nato pa se ozri čez reko proti drevesu, ki si ga izbral na začetku. V točko, kjer se seka tvoj pogled z drugo črto, ki si jo pravokotno na reko potegnil na razdalji 9m, spet zapiče palico. Nato izmeri razdaljo med palicama (z osebnimi merami) in jo spet pomnoži z 10. Dobil boš širino reke. (Opaziš, da je logika podobna kot zgoraj?)

Še nekaj pomembnih podatkov:

- zvok napravi v sekundi 340m
- na uro povprečen človek prehodi 5km
- predmeti se nam zdijo bližje:
 - o pri svetli luči, ki sije na predmet,
 - o gledamo preko vode ali snega ali
 - o gledamo po bregu navzgor ali navzdol
- predmeti se nam zdijo bolj oddaljeni:
 - o če se nahajajo v senci
 - o če gledamo prek doline
 - o če je ozadje iste barve
 - o če opazovalec leži ali kleči
 - o če leži sopara nad zemljo
- na 50m lahko dobro razločimo oči in usta, na 100m izgledajo oči kot madeži, na 200m še lahko razločimo gumbe in posameznosti na obleki, na 300m še razločimo obraz, na 400m razločimo premikanje nog, na 500m razločimo barvo obleke.
- višine se vedno zdijo višje kot so
- predmeti z vodoravnimi črtami se zdi širši in nižji, predmeti z navpičnimi črtami pa višji in ožji

Za pravilno ocenjevanje pa je potrebno predvsem veliko vaje in prakse!!!

32. OSEBNE MERE

Vsak skavt pozna svoje mere in zna brez pripomočkov oceniti razdalje in dolžine predmetov. (Vpiši!)

Telesna višina	
Razdalja med sredincema, če sta roki stegnjeni	
Dolžina roke	
Dolžina koraka	
Razdalja med komolcem in sredincem	
Dolžina stopala	
Razdalja med palcem in mezincem	
Razdalja med palcem in kazalcem	
Dolžina mezinca	
Širina palca	
Širina mezinca	

33. NAČELA ČETE

1. PISKI:

- Piski so vedno določeni!
- Četovodja lahko ob posebnih priložnostih določi priložnostne piske in o tem obvesti četo. Ti piski veljajo samo za ta dogodek in prenehajo veljati hkrati z njim.
- Piske izvaja navadno četovodja, po potrebi pa tudi njegov pomočnik ali popotnik na služenju. Piske lahko izvajajo tudi vodniki, ko jim to izrecno dovoli četovodja!

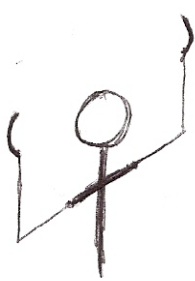
DOLOČENI SO NASLEDNJI PISKI

- ◇ formalen krog/kvadrat/falanga/kolone/vrstice: - - -
- ◇ neformalen krog/kolone/vrstice: -
- ◇ zbor vodnikov: - . -
- ◇ zbor kuharjev: - . . -
- ◇ zbor voditeljev: . . .
- ◇ alarm:
- ◇ tišina: _____

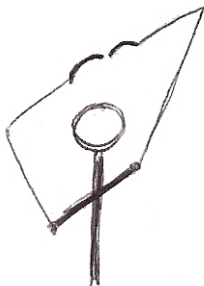
2. ZBOR:

- Na znak za zbor takoj pustim delo (poskrbim, da s tem ne povzročim škode), na vidno mesto varno odložim orodje in pritečem v zbor.
- V zboru stojim v tišini v skavtski drži.
- Če v zbor zamudim več kot 2 min., se primerno odkupim! Odkupnino določi četovodja. Zamuda mi je opravičena samo v primeru, da sem v času piska na stranišču.
- Vod, ki izvaja klic *po* dogovorjenem se odkupi celi četi s posebno odkupnino.
- Ko pritečem v formalni zbor, se uredim *preden* stopim v krog/kvadrat/falango/kolono/vrstico.
- Za svojo urejenost in obnašanje v zboru sem odgovoren sam, vodnik pa je dolžan na to opozoriti vse člane voda.
- Potrebno je opazovati četovodjo, kakšen zbor sklicuje, in se temu primerno opremiti.
- V formalnih zborih sta obvezna krog in zastavica voda, pri čemer ima zastavonoša v kvadratu zastavico v vodoravnem položaju tako, da se člani voda poravnamo ob njej v ravno vrsto, ko pa smo zbrani vsi, postavi zastavico navpično, kar pomeni, da sme vodnik izvajati klic. V ostalih formalnih zborih je enako, le da se ne poravnamo ob zastavici.
- Na formalnih zborih lahko govori le vodnik, potem ko dobi besedo za katero je zastavonoša zaprosil z dvignjeno zastavico – vod brez zastavice v kvadratu nima besede in pravice do glasovanja ter ne sme izvajati klica.
- Na neformalne zборе ni potrebno prinašati zastavice in izvajati klicev! V krogu lahko z dvignjeno roko prosi za besedo vsakdo.

- V formalnih zborih so fantje vedno na voditeljevi levi, dekleta pa na njegovi desni. Od voditelja proč si po vrsti sledijo: vodnik, zastavonoša, ostali člani voda in podvodnik.
- Vrste zborov glede na položaj rok četovodje so:

Kvadrat

Formalen krog

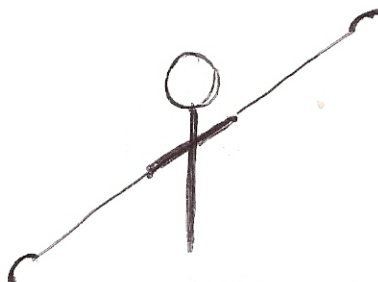
Neformalen krog

Vrsta po dva

Kolone po vodih

Falanga

3. KROJ:

- Na izhodih in ostalih akcijah, kjer predstavljamo skavte, je nošenje kroja obvezno, razen če ni drugače določeno! Na vodniških sestankih je nošenje kroja obvezno, če to zahteva četovodja, na vodovih sestankih pa kakor se člani voda med seboj domenijo.
- Do novega leta si je vsakdo dolžan priskrbeti kroj!
- Kroj nosim urejeno, zatlačenega za modrimi hlačami, rutka je čez ovratnik, vsi gumbi (tudi na rokavih in žepih) razen zgornjega so zapeti (za prisotnost vseh gumbov na srjaci sem odgovoren sam; priporočeno je, da vse gumbe – tudi na novem kroju – še prešiješ!), rokavi so odvihani.
- Našitki na kroju so načeloma lahko prišiti eno leto (tako večšine, kot akcije), nato pa jih zamenjamo, oziroma upravičimo s ponovno osvojitvijo večšine. Našitki akcij, ki se ponavljajo periodično na nekaj let (Jakec, Jamboree, Mrest, Ujemi me ...), so lahko na kroju do naslednje akcije! Našitke lahko šivaš enega čez drugega (za isto akcijo), če se zaporedno udeležuješ akcije in to dovoli četovodja.

- Skavtski kroj sestavljajo rutka, srajca (kroj v ožjem pomenu besede), modre hlače, nesezuvajoče obuvalo in v veji IV lahko tudi klobuk. Srajco lahko nadomestimo tudi s poletnim krojem, ki je določen s strani ZSKSS!

4. RUTKA:

- Rutka nosim na vseh srečanjih (če jo že imamo) in dogodkih, kjer se nahajamo kot predstavniki ZSKSS.
- Pomembno je, da imam rutico urejeno, enakomerno zvito in čisto!
- Pravilno zvita rutka stega Škofja Loka 1 je zelene barve na *desni* strani lastnika!
- Rutico lahko odložim le med umivanjem, spanjem in posebnimi priložnostmi (TŠ, igra ...) Takrat mi rutke ni dovoljeno vzeti! Za rutico, ki sem jo prejel ob obljubi, sem dolžan skrbeti, pri čemer je načeloma ne smem posojati, še posebej pa ne tistim, ki niso obljubili! Če se to zgodi, jo lahko kdor koli od vodstva vzame, pri čemer mu je ni dolžan vrniti!!!
- Če rutico najdem zanemarjeno in zapuščeno, lahko od lastnika zahtevam odkupnino!
- Rutka ne sme biti zavozlana na noben način.

5. DENAR:

- Svoje obveznosti sem dolžan poravnovati v dogovorjenih rokih, drugače se ne morem udeleževati skavtskih aktivnosti.
- Vod je dolžan prinesiti denar do dogovorjenega roka.
- Načeloma se denar za akcije pobira pred akcijo ob prijavi. Denarja se potem ne vrača, razen v primeru bolezni skavta, ali pa ob smrti oz. hudi bolezni v družini! V tem primeru se pred odhodom obvesti vodstvo, ki skuša kljub vsemu zagotoviti povračilo vsaj dela sredstev! Vodstvo čete dela prostovoljno, brez plačila in se trudi vsako akcijo izpeljati ob minimalnih stroških, vendar pa v primeru, da nekdo vseeno ne zmore plačati zneska, lahko tudi poskrbi za kritje določenega dela s strani Karitas oz. drugega vira, če je seveda o tem pravočasno obveščeno!
- Vod ima tudi svojo blagajno, ki jo vodi blagajničar in skrbi za njeno urejenost! Vsak vod zbira dogovorjen mesečni prispevek (katerega višino določi svet vodnikov), s katerim si vod popravlja oz. kupuje opremo in druge potrebščine! Za stvari dražje od 20 € je dolžan dobiti dovoljenje četovodje! Vse prejeme in odhodke je potrebno beležiti in jih dokazovati z računi!
- Nad pretokom denarja v vodu bedi vodnik in je zanj tudi odgovoren!
- Za blagajno čete skrbi blagajnik čete, zanjo pa je odgovoren četovodja!

6. OPREMA:

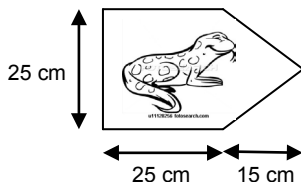
- Za opremo voda je odgovoren cel vod, gospodar pa skrbi za seznam in predlaga nakup nove opreme in popravilo ali zamenjavo stare!
- Gospodar zapisuje, kdo in kdaj si je opremo sposodil in kdaj vrnil, ter zahteva

morebitno odškodnino ob poškodbah.

- Kadar uporabljam vodovo opremo, sem zanjo odgovoren, zato se pred uporabo pozanimam, kako se z njo rokuje! Pri tem skrbno pazim na svojo in varnost bližnjih.
- Skavtsko opremo načeloma lahko uporabljamo le skavti na skavtskih aktivnostih oz. ostali, če dovoli četovodja oz. SKVO!
- Oprema čete se načeloma nahaja v skavtski omari, oprema voda pa v vodovi skrinji, in jo je vsakdo dolžan vrniti na svoje mesto! Tuje opreme si brez dovoljenja lastnika ni dovoljeno izposojati!
- Opremo, ki jo vod kupi, je dolžan gospodar takoj vknjižiti, prav tako pa vse ostale spremembe na opremi!
- 1-krat na 2 meseca gospodar skupaj z vodnikom pregleda vodovo opremo.
- Vodnik bedi nad opremo v vodu, četovodja pa nad opremo v četi!

7. ZASTAVICA VODA:

- Zastavica voda je simbol voda, zato se na njej nahaja žival, ki predstavlja vod!
- Njene mere so:

- Zastavico se prinaša na vse skavtske aktivnosti, ki jih organizira četa!
- Zastavonoša skrbi za zastavico, da je vedno čista in urejena!
- Zastavica se nahaja na kolu dolgem 1,5m, ki ima na koncu konico, in je navadno postavljena v skavtski sobi ali pri zastavonoši doma!
- Zastavica, ki je zapuščena na neprimernem mestu, oz. je med kolom in horizontom (tlemi) kot manjši od 45° , se lahko odvzame in se zanjo zahteva odkupnino!
- Med igrami zastavic ni dovoljeno krasti.

8. NOVINCI:

- Skavtom se lahko priključi vsakdo, ki je pripravljen sprejeti tak način življenja!
- Novince se sprejema le v septembru ali po dogovoru s četovodjo!
- O sprejemu odloča čelovodja, ki lahko kandidata tudi zavrne! Vod, v katerega se novinec vključi, po pogovoru z njim določi četovodja.
- Sprejem novince v vod lahko spremlja tudi preizkušnja, ki pa ne sme biti poniževalna in ne sme povzročiti odvrčanja novince od skavtov!
- Za izobraževanje novince skrbi vodnik, ki poskrbi tudi za ostalo tradicijo voda (zlata knjiga, tradicionalni vodovi dnevi, izhod ...).
- Obljubo lahko daš že prvo leto po prihodu v četo, če opraviš preizkus znanja

in veščin.

9. SREČANJA VODA oz. ČETE:

- Ko sem sprejel skavtski način življenja, sem se s tem tudi obvezal, da bom opravljal svoje dolžnosti in ena izmed njih so tudi srečanja voda in čete! Le tako bomo vsi zadovoljni, saj se bomo bolj povezali, naši odnosi pa se bodo poglobili in vsi bomo rajši prihajali na srečanja, naše delo pa bo bolj zanimivo in uspešno!
- Če vem, da bom zamudil, se že prej opravičim, sicer se moram na naslednjem sestanku primemo odkupiti ostalim članom voda!
- Tajnik/zapisnikar je dolžan napisati zapisnik in ga izročiti vodniku v dogovorjenem roku! Vodniki ga dostavijo četovodji v roku 14 dni!
- Kdor se ne more udeležiti srečanja o tem obvesti voditelja/vodnika!
- Večkratno zaporedno neopravičeno izostajanje se lahko konča z izključitvijo!

10. IZHODI, DALJŠI OD ENEGA DNE:

- Udeležim se jih lahko le, če sem aktiven in redno hodim na sestanke. Pogoj je dvotretjinska udeležba na vodovih sestankih in izhodih ter moja želja/navdušenje oz. se moram pogovoriti s četovodjo.
- Če ne ubogam voditeljev, me imajo le-ti pravico poslati domov, o tem pa obvestiti starše!
- O udeležbi vsakega posameznika lahko na pobudo članov razpravlja svet vodnikov, ki na podlagi vodnikove izjave in mnenja četovodje poda dokončno odločitev! Udeležbo lahko po svoji presoji prepove tudi sam četovodja, če uvidi, da je to potrebno!

11. OBNAŠANJE:

- Zavedam se, da kajenje in pitje alkohola škoduje zdravju in je v nasprotju s skavtskimi zakoni, zato ne kadim in ne pijem!
- Če opazim, da je član čete zabredel v težave, obvestim vodnika, ta pa njegove starše in četovodjo!
- Če opazim, da se nekdo kljub pomoči tega ne drži, se lahko skavta pošlje z aktivnosti domov, oziroma se ga celo izključi!
- Vsak nesporazum rešujem s pogovorom. Za pomoč se lahko vedno obrnem na četovodjo.
- Fizično obračunavanje ni dovoljeno in zanj četovodja odredi visoko odkupnino.
- Preklinjanje je žalitev Boga in tako v nasprotju s skavtskimi zakoni, zato tega ne počnem!

12. NOŠENJE MOBITELOV, KART IN DRUGIH IGER:

- Na skavtske aktivnosti ne prinašam elektronskih naprav kot so discmani, mp3, igrice, radijski sprejemniki ...

- Mobilni telefon je na večdnevni izhodih dovoljeno uporabljati samo med za to predvidenim časom.
- Če voditelj opazi igre in elektronske naprave oz. mobilne telefone v za to nepredvidenem času, jih odvzame in vrne na koncu akcije.

13. SLADKARIJE:

- Ker nimamo vsi enakih zmožnosti in enakih staršev, velja, da sladkarije, ki jih prinesem, dam v skupno uporabo in jih potem četovodja enakomerno deli tekom skavtske aktivnosti!
- Če voditelj opazi sladkarije, jih vzame in lastniku določi odkupnino.

14. IZKLJUČITEV:

- Posameznika lahko doleti izključitev v že navedenih primerih, poleg tega pa še v primeru, da namenoma strogo, oz. namenoma večkratno krši zgoraj napisana načela, oz. druga navodila četovodje.
- O izključitvi razpravlja svet vodnikov, katerega člani lahko predlagajo izključitev ali premestitev!
- Pri tem se upošteva najprej vodnikovo mnenje in mnenje četovodje!
- Izključitev lahko izvede tudi vodstvo čete, če so razmere take, da ne gre drugače!
- O izključitvi se obvesti SKVO, starše, svet vodnikov in izključenega skavta.

15. ODKUPNINE:

- Za lažje prestopke lahko vodnik ali četovodja odredi odkupnino v obliki skledc. Dekleta se lahko odločijo za dvojno število ženskih skledc. V primeru, da zaradi zdravstvenih razmer skavt ne more izvajati skledc, naredi dvojno število počepov.
- Za hujše prestopke četovodja določi posebno odkupnino.

Vsi v Četi se bomo trudili, da bomo zgornja načela upoštevali po svojih močeh!
Vse morebitne nesporazume rešuje svet voditeljev, ki se lahko posvetuje tudi z vodniki.

Načela lahko vodstvo po potrebi prilagodi, če uvidi, da ne dosegajo svojega namena, oz. če se za to pojavi potreba! O tem obvesti celotno četo!

**PA ŠE DEJSTVO: VSI SE ZAVEDAMO, DA SE ZA SKAVTSTVO ODLOČI
VSAKDO PROSTOVLJNO! S TEM SE ZAVEZUJEMO, DA BOMO VSAK
TRENUTEK ŽIVELI SKAVTSKO!
»SKAVTSTVO JE ZA VSAKOGAR, NISO PA VSI ZA SKAVTE.«**

Bi-Pi

34. BI-PI-JEVA OPOROKA

Dragi skavti!

Če ste že gledali igro Peter Pan, se najbrž spomnite, kako je gusarski poglavar stalno pripravljaj svoj poslovični govor, kajti bal se je, da ne bi imel časa zanj, ko pride na njega vrsta za slovo od življenja. Z menoj je ravno tako; čeprav še ni nastopil trenutek moje smrti, bo kmalu v teh dneh, zato bi vam rad nekaj poslal nekaj misli v slovo.

Zavedajte se, da je to zadnje, kar boste slišali od mene, zatorej vse temeljito premislite.

Živel sem presrečno življenje in slehernemu izmed vas želim enako.

Verjamem, da nas je Bog postavil v ta imenitni svet zato, da bi bili srečni in bi uživali življenje. Sreča ne pride od bogastva, tudi ne zgolj od uspešne kariere, niti od pretiranega prizanašanja samemu sebi. Korak k sreči je pridobiti si zdravje in moč zdaj, ko ste še fantje, da boste koristni in tako uživali življenje kot možje.

Preučevanje narave vam bo pokazalo polno lepih, prekrasnih stvari, ki jih je Bog ustvaril, da bi uživali v njih. Bodite zadovoljni s tem, kar vam je dano in napravite iz tega kar največ. Ne glejte mrke, temveč svetlo plat stvari. Na resnično pravi poti k sreči pa je tisti, ki srečo deli z drugimi. Poskusite zapustiti ta svet za spoznanje boljši, kot ste ga prejeli. In ko boste vi na vrsti, da vzamete slovo od življenja, boste to storili srečni in v prepričanju, da ste dali vse od sebe, ne da bi zapravljali svoj čas. Bodite pripravljani srečni živeti in srečni umreti. Nikoli ne prelomite skavtske obljube - tudi ko ne boste več otroci. Naj vam Bog pomaga pri tem!

Vaš prijatelj Robert Baden-Powell

ZAHVALE:

- Klari Pisk za zgodovino poljanskega dela stega in lektoriranje,
- Mojci Nastran za obred obljube in knjižnične napotke,
- Andražu Nastranu in Freisinški četi za načela čete,
- Marku Možini za gradivo poglavja o prvi pomoči, usklajevanje med četama in podporo,
- Bogu za milost.

VIRI:

- »Škofjeloški razgledi«, članka o skavtih na Škofjeloškem iz leta 2002 (Tilen Demšar) in 2008 (Žiga Nastran).
- »Korak k skavtstvu«, Nova Gorica 1
- »Priprava na obljubo«, Brezovica 1
- »Bodi pripravljen«, skavtski priročnik
- »Kaj moram znati za skavtski izpit?« Brezovica 1
- »Priročnik za skavtski izpit.« Domžale 1
- »Priročnik za življenje v naravi« Logatec 1
- »Dvigni peruti« ZSKSS
- internet

Zbral in uredil: Jernej Bernik, Prežeči bober

Slovnično popravila: Klara Pisk, Nezrajtalasta svina (če pa opazite kakšno napako, jo pa kar sami popravite z rdečim pisalom in tako preverite še svoje znanje slovnice ☺)

Priročnik »SKAVTEK« izhaja od leta 2009 in je namenjen interni uporabi.

KO BOM BIL PRAVI
ZKAVT

KO BOM BIL PRAVI SKAVT
BOMO FASN JEDLI
IN MAŽA BO
IN DAI BOM OBJUBO
IN DOBIL BOM RUTKO.
TAKO LÉPO. PISANO.
IN IARAJ SE BOM
ČE PRAV BOM BIL VELIK.
IN POTEM TI BOM PVEDAJ
KAKO FINO JE BITI ZKAVT.